

ဟိန်ခိန်ခီဘုဂ်တင်ထုကဖန်မုန်နံလော၊

ကိပ်ပယီအဂိန်

2024

လံာ်အံၤအပူၤ

ပျဲန့ၣ်တၢ်အတၢ်ကတိၤ	4
တၢ်ထုကဖၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအဂီၢ်	5
တနံၣ်အံၤ	6-7
လီၢ်ကဝီၤတၢ်ကစီၣ်လၢခံကတၢ်တဖၣ်	8-19
တၢ်ဂ့ၢ်လီၤဆီတဖၣ်	20-27

ပျဲဂ့ၢ်ဝီဆီၣ်ထွဲတၢ်ဖိစိုၤန့ၢ်လၢပျဲ
ကရၢၣ်န့ၣ်ဖိတၢ်အစုၤဖဲပျဲကူးကွဲးအခီၣ်
လၢပယီၤသးမ့ၢ်ခးဘၣ်ဒီး.

တနင်္ဂနွေ

တၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်က့ၤထံကီၢ်တၢ်အိၣ်သး

ကီၢ်ပယီၤထံသီကီၢ်သီတဘျီဟဲအိၣ်ထီၣ်

ကွဲး-အဲးရလုၣ်စီး(Ashley South)

၂၀၂၁ နှံၣ်, လၢဖျၢၣ်တြုၤအါရဲၤတၢ်ပံးန့ၣ်စိကမိၣ်သၢန့ၣ်အလီၤခံ, ကီၢ်ပယီၤအံၤဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်ဗဲၣ်ထံဂၢၢ်ကီၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ဂ့ၢ်ဝိဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်တဖၣ်ဒီးမ့ၢ်ကျိၤ, ဝဲၤကွၢ်တၢ်ကိတ်ခဲဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးယံၣ်ယံၣ်ထာထာန့ၣ်လီၤ, ဘၣ်ဆၢၣ်, ပုၤတတတဖၣ်ဒီးတၢ်ပၢ်ဆၢကရၢတဖၣ်အတၢ်ဟံးသးစွံကတုၤအံၤမ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ဟူၤထီၣ်ပဲသးအါမးလီၤ.

သးပဒိၣ်ကီၢ်ကး(SAC) န့ၣ်တဖိးသဲးဘၣ်အမဲာ်ညါတတိတလိၣ်ဒီးပးဂုၤဟးဂီၤထီၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ, သးမ့ၢ်တဖၣ်အံၤတဘျီဘၣ်တဘျီမၤကမၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲးလၢထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဖိခိၣ်, ဒီးဘၣ်သးက့ၤပၤဆၢၣ်မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်လၢအလီၤပျီၤတခါ, ထံကီၢ်တတိတဘျီအဖိခိၣ်အတၢ်ပၤဆၢၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဖျိစုကတဲပိးလိၣ်ဒၣ်လဲၣ်အိၣ်ဒၣ်တုၤထဲအပတီၢ်တခါလီၤ, မ့ၢ်ကျိၤပျီၤပုၤတၢ်ဟံးဖျါတဖၣ်လၢထံကီၢ်ဒီးဘၣ်အဂီၢ်, ဝဲၤ၂၀၂၁ နှံၣ်လၢအဖျိၣ်အပူၤ, ဖရံၣ်ခါမၤရက့ၤတဖၣ်ထုးထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဘျီဟံးဖျါလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၤတဖၣ်ဘၣ်ထွဲပယီၤသးမ့ၢ်တၢ်ပၢ်ဆၢလီၤမၤဒီးခိၣ်, လီၤလီၤဆိဆိပဲးန့ၣ်စိကမိၣ်ခံၣ်န့ၣ်အလီၤခံလီၤ, စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တၢ်ပၢ်ဆၢကရၢတဖၣ်န့ၣ်ပံးန့ၣ်ဝဲတၢ်လီၤကဝီၢ်အသီတဖၣ်ဖျိဖျိဖျါဖျါ, လီၤဆိဒၣ်တၢ်တအိၣ်ဒီးကိၣ်ကဲးလီၤကဝီၢ်တဖၣ်လၢယီၤဒိၣ်ကလံးစီးကီၢ်စၢ်အပူၤလီၤ.

ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကတဲကရၢကရီ(EOs)မိၢ်ပုၤတဖၣ်န့ၣ်လဲၤလၢညါဆူကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်သန့ဒီးဒိၣ်မိၣ်ကရဲးတးကရၢကရီဖျိၣ်တခါ, ဝဲဘၣ်ဂဲၤလိာ်သးဒီးသးမိၢ်စိရီၤအဆၢကတီၢ်လီၤ, ဝဲပုၤကိးဂၤလၢထံကီၢ်ဒီးတဘျီအပူၤလဲၤဆၢထၢၣ်ထီၣ်ဒါဒုၣ်ဒါသးမ့ၢ်အံၤအဆၢကတီၢ်, EAOs တဖၣ်အံၤဒုးအိၣ်ကတုၤဘၣ်ဘၣ်ခဲဟဲလၢရူပုၤဝုၤပုၤတဖၣ်, ဒီးကဲထီၣ်ပုၤအကါဒိၣ်တဖၣ်လၢအဆိၣ်ထွဲတၢ်ဒီးသးအကမ္ဘာ်သးမ့ၢ်(PDFs)လၢအမ့ၢ် ပုၤဖိၣ်စုကတဲကရၢစၢ်အသီတဖၣ်လၢအဟံးလီၤသးလၢကတၢ်ဆၢက့ၤသးမ့ၢ်အတၢ်ပံးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အတၢ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်လီၤ.

PDFs တနီၤမၤတၢ်ဒီးထံကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပဒိၣ်, ဝဲပုၤအါဂၤမၤတၢ်ဖဲးတၢ်အတၢ်ကစၢ်မ့ၢ်တဖၣ်လီၤက့ၤဘၣ်သးဒီးEAOs တဖၣ်အဆၢကတီၢ်လီၤ, EAOs ဒီး PDF သးတဖၣ်အတၢ်ဟံးဖျိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤဖးဒိၣ်လီၤ, အဒိ, PDF တဖၣ်ဒုးထီၣ်ဒါသးမ့ၢ်ဆူညါဝဲပယီၤအါဒၣ်တက့ၢ်အိၣ်ဆိးဘၣ်ကဝီၢ်လၢဘၣ်တၢ်ဟံးအီၤယံာ်တုၤလဲၤလၢကီၢ်အတၢ်ပၤဆၢလီၤခါသးအဖိလၢလီၤ, ဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်ကညိဒိၣ်ကလုာ်စၢ်ဖျိၣ်ကရ(KNU) လၢတဘၣ်ထွဲဒီးတတိတသးမ့ၢ်တဖၣ်အံၤအတၢ်ပၤတၢ်ဆၢန့ၣ်စးထီၣ်လၢ၁၉၅၀ အန့ၣ်တဖၣ်တုၤမ့ၢ်ဆါတန့ၣ်အံၤ, စးထီၣ်လၢတၢ်ပံးန့ၣ်ဆၢၣ်စိကမိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်ဒုးပုၤဖျိးကွၢ်ဒုၣ်ဒါအလီၤအက့ၤအါန့ၣ်(၅၀) တီၤ, ထုးကွၢ်ပယီၤသးမ့ၢ်အတၢ်လီၤမိၢ်ပုၤတဖၣ်, ဟီထီၣ်ကွၢ်ပယီၤသးမ့ၢ်လၢကညိကီၢ်စၢ်လီၤကဝီၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤလီၤ, KNU ဒီး PDFs ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးအါမံၤလၢသးမ့ၢ်သံၣ်ဘိအဖုတဖၣ်ဖဲလီၤကဝီၢ်လၢအတထံၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖၣ်နီတဘျီစးထီၣ်လၢ၁၉၆၀ န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ, တၢ်မၤန့ၣ်ဖျိဖျိဖျါဖျါတဖၣ်အိၣ်လၢ EAOs ဒီး PDFs တဖၣ်လၢကရၢန့ၣ်, ကၤခ့ၣ်, ခွဲဒီးယီၤကီၢ်စၢ်ကလံးစီး(တအိၣ်ဒီးကိၣ်ကဲး)အပူၤလီၤ.

တၢ်သဘၣ်ဘၣ်အံၤဖျါဒ်သီးကယံာ်ကထာသန့က့ၤ, EAOs တဖၣ်ဒီးကရၢလၢအထီၣ်ဒါသးမ့ၢ်တဖၣ်အံၤတဖၣ်န့ၣ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်တၢ်အါအဆိကတၢ်လၢန့ၣ်ဆဲဖျိၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ, ကလုာ်ဒုၣ်တၢ်ဆၢတံာ်ဟံးလီၤဒၣ်တၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်မူထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အံၤစးထီၣ်လၢတၢ်ပံးန့ၣ်ဆၢၣ်စိကမိၣ်အံၤအိၣ်ဒီးထံကီၢ်ဂ့ၢ်အစၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ယီၤထီၣ်တဖၣ်လီၤ, လီၤခါသးပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါလၢပတၢ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖိးသဲးစးတအိၣ်အယီၤ, ထံဂ့ၢ်ကီၢ်သဲးစိကမိၣ်ပုၤတၢ်အံၤဘၣ်တၢ်အးကတၢ်က့ၤကလုာ်ဒုၣ်ဖိတဖၣ်လၢအဆိၣ်ထံးဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒ်သီးသီးဒဲဆဲကလံး-အဒိယၢၣ်ခိၣ်လိၣ်န့ၣ်တၢ်ပၤအသိးလီၤ, ပုၤန့ၣ်သါကလုာ်ဒုၣ်ထံကီၢ်(EAOs) တဖၣ်, ကီၢ်စၢ်အပတီၢ်တၢ်တၢ်ပိၣ်ဟ့ၣ်က့ၤအသိးဒီးကရၢတၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒုမိၢ်ပုၤတဖၣ်(အဒိ, ကရၢန့ၣ်ကတီၢ်ဘၣ်စၢပၤဆၢရဲၣ်က့ၤတၢ်ကီၢ်ကးကရၢ), ဒီးကမ္ဘာ်ဘၣ်ကဝီၢ်ကရၢကရီတဖၣ်(CSOs)တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးမုၢ်ဒါလီၤလၢအကါဒိၣ်တဖၣ်လၢကမၤသကိးတၢ်လၢကသ့ၣ်ထီၣ်ကီၢ်ပယီၤအသိးစးထီၣ်လၢ “အဖိလၢဆူအဖိခိၣ်” လီၤ.

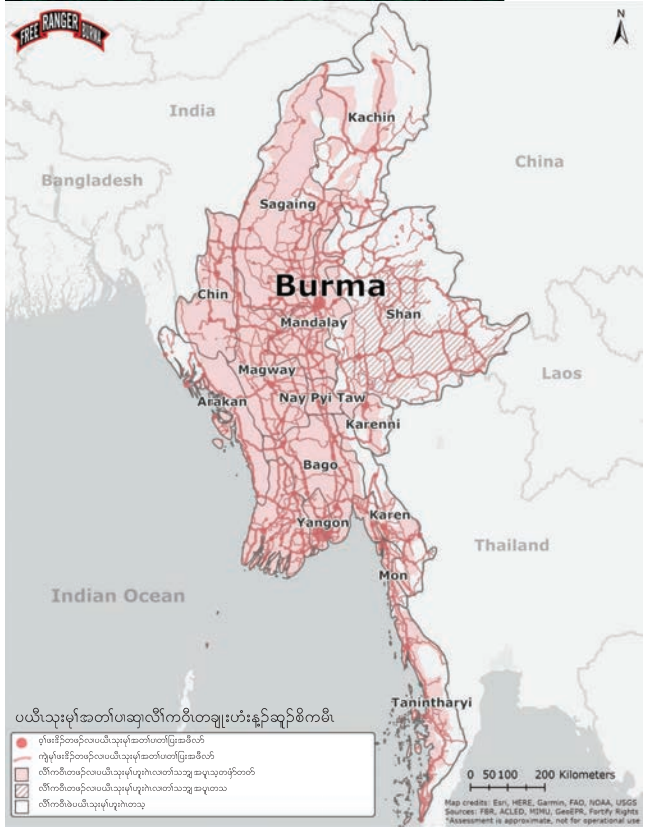
တၢ်သ့ၣ်ညါဟံးပနီၣ်ကလုာ်ဒုၣ်အိၣ်ဆိးအလီၤအက့ၤတဖၣ်န့ၣ်(ကြးကဲထီၣ်တၢ်ကတီၢ်လိာ်သကိးသးအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢကလုာ်ဒုၣ်အတၢ်ဆၢတံာ်လၢအနီၢ်

ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ပုၤဘၣ်သကိးလၢတၢ်ဟံးဖျါတၢ်တဘျီသးအဂ့ၢ်, လၢကရၢန့ၣ်ကီၢ်စၢ်, ပယီၤကီၢ်.

တၢ်မၤအိၣ်လီၤသးမိၢ်စိရီၤအတၢ်ပၤတၢ်ဆၢ

တရူးပံးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်စိကမိၢ်

ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်သန့လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ, ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်သန့အံၤဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ထံဆးတၢ်အီၤယံာ်လဲၤလၢကျိၤကျဲၤအကါဒိၣ်တခါလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစၢလၢထံကီၢ်အကီၢ်စၢ်ဘၣ်ကဝီၢ်တၢ်သဘၣ်ဘၣ်လၢအယံာ်လဲၤထာလဲၤအဂီၢ်ဒီးကလုာ်ဒုၣ်လီၤကဝီၢ်တဖၣ်လၢကသုးဒီးန့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်တၢ်သ့ဆဲးတၢ်အဂီၢ်လီၤ, ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်သန့အံၤတဘျီတခါဘၣ်တၢ်ကတီၢ်သကိးအီၤလၢကျဲၤလၢခံတဘျီလၢအမ့ၢ်တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ဘိက့ၤမ့ၢ်မၤမ့ၢ်ထီၣ်, လဲလိာ်က့ၤသးမ့ၢ်၂၀၀၈ အတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျီသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်အဖိခိၣ်လီၤ, ဝဲတၢ်လဲလိာ်သဲးစးခိၣ်သ့ၣ်လၢအဖိခိၣ်ဆူအဖိလၢ(တၢ်က့ၤထီၣ်အဒိက့ၢ်ဂီၤ)အကလုာ်ဒ်သိးအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလိၣ်သန့က့ၤ, ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်သန့န့ၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤသ့စ့ၢ်ကိးဒဲတၢ်အစၢဟဲအိၣ်ဖျါတခါအသိး, ယဲးထွးထီၣ်လၢပုၤတတတဖၣ်, EAOs, ကီၢ်စၢ်အပတီၢ်ကရၢကရီတဖၣ်ဒီးCSOs အလုၢ်လၢလၢအိၣ်ဟံးစၢတဖၣ်အကျါလီၤ.

တရူး၂၀၂၁ နှံၣ်တၢ်ပံးန့ၣ်ဆၢၣ်စိကမိၢ်န့ၣ်, တၢ်တၢ်လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ဝဲကဒုးကဲထီၣ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ထံကီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပတၢ်ဆၢဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၣ်အိၣ်လၢပုၤတဖၣ်အဖိလၢ(တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘိလိာ်သးအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ယီၤယီၤသန့က့ၤ), ဝဲဖိၣ်ထွဲထီၣ်န့ၣ်ဆဲဖျိၣ်တဖၣ်ဝဲထံလီၤကီၢ်ပုၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအပတီၢ်တခါကဲၣ်ဆိးအဆၢကတီၢ်လီၤ, စးထီၣ်လၢသးမ့ၢ်ပံးန့ၣ်စိကမိၣ်န့ၣ်, တၢ်တၢ်မ့ၢ်ဝဲကသ့ၣ်ထီၣ်ကဒီးက့ၤကီၢ်ပယီၤခိၣ်ဖျိၣ်စိကမိၣ်သန့ကျိၤကျဲၤအသိးတခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကါဒိၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲပုၤတတဖိပုၤဟံးဆၢတၢ်တဖၣ်, CSOs ဒီးEAOs ဒ်သိးကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်တၢ်အကတဖၣ်လၢအဆိၣ်ဟံးစၢ, အဒိ, ကလဲၤသိၣ်ဂီၤအတၢ်လဲလိာ်န့ၣ်လီၤ, တၢ်ကတီၢ်သကိးတၢ်ဒီးပုၤတဖၣ်လၢထံကီၢ်ဒီးတဘျီအပူၤဟံးဖျါထီၣ်လၢခိၣ်ဒုသဝီတဖၣ်န့ၣ်စးထီၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်ဗဲၣ်ဘၣ်ဝဲမုၢ်ခိၣ်ကလဲၤ.

ပံးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်စိကမိၢ်ဝဲ

သိၣ်ဂီၤအတၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ်, ဝဲတၢ်ကီၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ဒီးမုၢ်ခိၣ်စူၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးအယီၤ, ဘၣ်ဒိတၢ်ကူးက့ၤဘုၤမၤဟုၤမၤအယီၤလီၤ, တၢ်မၤစၢဆိၣ်ထွဲအဆိအဆူ လၢပုၤအိၣ်လၢထံကီၢ်ဒီးတဘျီအပူၤလိၣ်ဘၣ်အသိး, တၢ်အကါဒိၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲလီၤကဝီၢ်ပၤဆၢက့ၤထွဲကျဲၤလီၤ, က့ၤဘၣ်ဒီးတၢ်မၤစူၤလီၤတၢ်ကီၢ်ခဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်(ပုၤယုာ်ဒီးတၢ်သ့သ့ၣ်တၢ်ဖျးတၢ်ဒ်မုၢ်ခိၣ်ကလဲၤသိၣ်ဂီၤအတၢ်အိၣ်သးအဖိခိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်, သ့ၣ်ပုၤတဖၣ်)လီၤ, လီၤကဝီၢ်ကရၢကရီတဖၣ်(CSOs ဒီးEAOs)တဖၣ်အိၣ်ဒီးကျိၤကျဲၤဘၣ်ဆၢၣ်လိၣ်ဘၣ်စ့မိၢ်ပုၤအါထီၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢကဆၢတံာ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးထူလံးအခွဲးအယံာ်တဖၣ်လၢကီၢ်ပယီၤပုၤန့ၣ်ကိးဖျိၣ်ဝဲ, ထုးဖျိၣ်တဖျိၣ်ဝဲဘၣ်ကဝီၢ်တဖၣ်, CSOs ဒီးEAOs လၢအဆိၣ်တၢ်ဟံးစၢအါန့ၣ်အါလဲၤလဲၤတဖၣ်အတၢ်သးစွံကတုၤလၢအတၢ်သိးလၢညါန့ၣ်လီၤ, ခိဖျိလၢကီၢ်ပယီၤပုၤတၢ်သဘၣ်ဘၣ်အန့ၣ်ဆၢၣ်လၢအယံာ်ထာအံၤအယီၤ, တၢ်အကါဒိၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲEAO အပဒိၣ်ပုၤဒိၣ်စိဒိၣ်ကမိၣ်တဖၣ်လၢအဖိးသဲးစးလၢအဟ့ၣ်ဆိၣ်ထွဲတၢ်မၤစၢတဖၣ်ဆူဘၣ်ကဝီၢ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ဒိညါအဂီၢ်လီၤ, အဒိ, EAOs မိၢ်ပုၤအပုၤပၤဆူတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢအါန့ၣ်အါလဲၤအပူၤ, အစူကတၢ်အိၣ်ဒီးကွဲးအဖျါ(၃၀၀၀), ဟ့ၣ်မိၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤလီၤ, ကျိၣ်အါကျိၣ်တၢ်မၤလီၤဆူသ့ၣ်လၢအဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢကီၢ်ပယီၤဒီးတဘျီအပူ(၁)ကကွၢ်ယၣ်ယၣ်လီၤ, ဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်သးပဒိၣ်ကီၢ်ကး(SAC) တဖၣ်အံၤဖိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်, ကဘိယုာ်တၢ်လီၤမ့ၢ်ပီၤတဖၣ်ဆူIDP ဝဲကဝီၢ်တဖၣ်အဖိခိၣ်ဒီးဟ့ၣ်ဝဲဘၣ်ဝဲထံကီၢ်အန့ၣ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးတဖၣ်လီၤ, ဘၣ်ဆၢၣ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပယီၤကီၢ်အသီတဘျီဟဲအိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်အဖိလၢဆူအဖိခိၣ်လီၤ.

ကွဲးအဂ္ဂါအကျိုး

ကွဲးမုာ်ပုဂ္ဂိုလ်ပယိဖိတက၊အိဉ်ဆိးလာဖဲလီၤကစီၤလၢကီၢ်ပယိအသးကံၢ်ပုၤလီၤလၢအပူၤကွဲးခံန့ၣ်အဆၢကတီၢ်အဝဲန့ၣ်လီၤဆုတၢ်ဟံဆၢကရၢလၢအဆိဉ်ထွဲဒ်မိၢ်ကရၢၣ်စံၢ်လီၤတချုးဖဲန့ၣ်အဝဲတအိဉ်ဒီးတၢ်သးဖဲအါအါကီၢ်ဂီၢ်လၢထံၣ်ဂီၢ်ဂီၢ်အပူၤဘၣ်.ဘၣ်ဆၣ်ဖဲအထံၣ်ဘၣ်သးမိၢ်စိရိအတၢ်ဆိဉ်တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ဒီးအတံၤသကိးတဖၣ်ဘၣ်သံအဆၢကတီၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ညါဝဲလၢကဘၣ်မၤတံၤတံၤမံၤလီၤ.အဝဲမ့ၢ်ဝဲပယိကလုာ်န့ၣ်ဖိတကလၢအမ့ၢ်ထံၣ်ကီၢ်အကလုာ်န့ၣ်မိၢ်ပုၤလီၤ.ဘၣ်ဆၣ်အဝဲအံၤဘၣ်စံၣ်ဖျိးဆုကညိကလုာ်န့ၣ်လီၤကစီၤဒီးကထီၣ်တံၤသကိးတဖၣ်လၢကညိဖိတဖၣ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်အကတဖၣ်လီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂီၢ်လၢအဝဲစးထီၣ်န့ၣ်လီၤဆုကရၢကရၢလီၤ.

ကွဲးအိဉ်ပုၤအါဂၤဒီးသးခုမၤန့ၣ်မၤအုပုၤဂၤလီၤ.အမုၢ်ဒါလၢ FBR အပူၤမ့ၢ်တၢ်ဝဲပယိသ့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးလီၤ.အဝဲအိဉ်ဒီးတၢ်လၢဂၤဒီးဒုးန့ၣ်မၤန့ၣ်မၤအုတၢ်ဒီးကထီၣ်ဝဲခိဉ်န့ၣ်အိဉ်အကျိတကလၢသးသမုၢ်အဂုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးလၢဖိသ့ၣ်လၢဘၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမ့ၢ်လၢကီၢ်ပယိအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.အတၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်လၢအဂုၤလီၤသးဆုပုၤဂၤဒီးတၢ်လၢန့ၣ်ဒုးလဲလီၤတၢ်ဆိဉ်သးဒိတၢ်ခါလၢခိဉ်ယၢပဝးလီၤ.တဖၣ်ဒီးဘၣ်မုၢ်ဒါမံၤဂျၢၣ်တခါအပူၤဖဲပုၤမၤ GLC တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးအဆၢကတီၢ်ကဘီယူၤဟဲကွဲးလီၤမ့ၢ်ပီၤလၢကပိာ်ကမၤလီၤ.ဖဲကဘီယူၤခးတပူၤလၢအယံၤဒုၣ်ထဲမံထၢၣ်တကယၢကပိာ်ကမၤဟဲန့ၣ်ကွဲးဟဲကွဲးစးထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးစးဝဲ “ကဘီယူၤအဝဲအံၤက့ၤလံၤ.တဘၣ်မၤန့ၣ်မၤဘၣ်.ပကအိဉ်ဒီးသုလီၤ.ပမ့ၢ်ပုၤလၢအဆိဉ်ဒီးတၢ်သဘျုးဒီးပကယုထၢတၢ်သးခုလီၤ.အယိမိပ

ဘးဒိအဖိခိဉ်—ကွဲးတီခိဉ်ရဲၣ်တၢ်ဆိဉ်မုၢ်လၢအဂုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးတခါလၢဖိသ့ၣ်လၢဘၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမ့ၢ်လၢကီၢ်ပယိအပူၤ. ဘးဒိအဖိလၢ—ကွဲးဒီးဖဲထၢၣ်ယုဘး(ခ)ဂၤဒိတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖုၣ်ကီၢ်လၢIDPs တဖၣ်လၢကရၢၣ်န့ၣ်ကီၢ်စၢ်.ကီၢ်ပယိအပူၤ.

ဘဉ်တနံ၊ ကြဲးဟဲသုးဘုးဆူရုကွာခိဉ်နီအကျါတဂးစံး“ယဆဲဉ်ဒီးဒီးစိုဒီးဘျာသးလဲထံလီၤ”အဝဲသ့ဉ်ကမာမာဒီးသံကွာ်အိတံမနာကဲထီဉ်သးလဲဉ်န့ဉ်လီၤအဝဲစံးဆ၊ “ယဗုတုာ်ယုဉ်ဂူးလတံမာမာအါမဲအါဘျီဒီးအဝဲလတံသးတိအပူဒီးကန့ဉ်ယတံထုကဖဉ်အါဘျီဘဉ်ဆဉ်ယသးတလီၤတံဒီးဘဉ်အဂုဒ်အံတံအံမုာ်ခိဉ်ကါဖးဒိဉ်တခါအယိလီၤဒီးလဲအယကတံတံဒီး FBR ကရဖိအါကဒီး GLC သရဉ်တဂလအထုကဖဉ်န့ဉ်တံလဲယဂီၤလီၤဒီးဖဲလဲမဟါကဉ်န့ဉ်ယကွာ်ဆဉ်မဲာ်ဘဉ်ဒီးတံအိဉ်သးတခါလဲယကသံတုာ်နီၤနီၤလီၤယထုကဖဉ်“ယုဉ်ဂူးစမာမာတက့ာ်”ဒီးသတုာ်ကလံာ်တံကံတံခဲအံသးကွာ်သးလီၤတံကံတံခဲအံဟါမဲာ်ကွာ်လီၤတံအံမုာ်တံလီၤလဲတံနီၤလီၤယထံဉ်တုာ်တံအံလဲယမဲာ်ခိဉ်လီၤအယိယဟဲလီၤယသးလဲကသးဆိဉ်ဒီးဘျာသးလဲထံဒီးဟိဉ်ယုဉ်ဂူးအခဲလီၤ”

ကြဲးဒီးဘျာအသးလဲထံဖဲလဲယုာ်လဲလွံာ်သီန့ဉ်လီၤတံအံမုာ်နံးလဲအလီၤလဲဒီးပျဲတံသးခုလီၤအဲလဲဉ်ယုာ်ဘဲ(ခ)လဲအမုာ်ပုမာတံသးခုကစိဉ်လဲယဟိတံကါအါန့ဉ်(၆၀)တဘျီစံးဝဲ“တံထုဉ်ဖျဲးလဲနီၤသးန့ဉ်မုာ်ဝဲထံဂုာ်ကံာ်သးအတံထုဉ်ဖျဲးအဂံာ်ခိဉ်ထံးလီၤယုာ်ဟ့ဉ်ပုတံထုဉ်ဖျဲးဒီးဖဲပဲဆဲးတံလဲယဟဲဉ်ယုဉ်ဂူးအခဲန့ဉ်ပထံဉ်လီၤက့ပသးလဲပုလဲအဆိဉ်ဒီးတံသဘျာ အအါကတံ၊ ထုဉ်ဖျဲးလဲတံဆဲဉ်လီၤထဲသး၊ သဘျာ လဲကဆဲဉ်ပုကဲ၊ သဘျာ လဲကပျံာ်ပုကဲအတံကမာ်၊ ဒီးသဘျာ လဲကဟိတံအိဉ်မုလဲယုာ်အိဉ်ဟဲလီၤလဲပဲတဂမုာ်စုာ်အဂီၤလီၤ”

အဖီခိဉ်— ကွဲးဒီးဘျာသးထံဒီးသးခုလဲတံအိဉ်မုအသီအဂီၤ

တံမာမာပုာ်ဘဉ်တံပာ်ကပတဖဉ်

နီၤလီၤတံအိဉ်ဖဲဝဲလီၤဖျိဉ်ယာ်ဖဲထံကီၤလဲတံဒုးတံယာ်အိဉ်ဂီၤမာ်အပူ

တံတုးအိဉ်ဝဲတက့ဉ်လီၤဖျိဉ်ယာ်(YSO)ကရုအံမုာ်ဝဲတံတံစးမာမာကရုတခါလဲဘဉ်ကဝီၤအဖျိဉ်ယာ်အဂီၤလဲဘဉ်တံသ့ဉ်လီၤအံးလဲဝဲတက့ဉ်အချာစးထီဉ်လဲ(၂၀၂၃)န့ဉ်လီၤ YSO မတံလဲပုာ်ဟဲန့ဉ်အိဉ်ဆိးပုာ်အလီၤအဘဉ်ကဝီၤအပူ၊ ဖဲဝဲခိဉ်အချာန့ဉ်လီၤဘဉ်ကဝီၤတဖဉ်လဲအဖျိဉ်ယာ်အတံတဖဉ်အံးန့ဉ်ကဲထီဉ်ဝဲခိဉ်ဖျိဉ်လဲတံအိဉ်လီၤလဲက့ပုာ်ဖဲတဖဉ်၊ ပုထုစံာ်ဖဲဟးဝဲတဖဉ်၊ ကစာ်ခိဉ်ဖဲတဖဉ်ဒီးဟံဉ်ဖဲယိဖဲလဲဟဲသုးလီၤသုးက့ခိဉ်ဖျိဉ်လဲန့ဉ်ကဲကဲလဲမုာ်အယိလီၤ

တံတုးတံတဖဉ်

ဘဉ်ကဝီၤဒီးအံးတဖဉ်အပူ၊ ပဒိဉ်တံအိဉ်ထွဲမာမာတဖဉ်စုာ်တုးတဖဉ်ဒုဉ်လဲန့ဉ်လီၤကွဲးတဖဉ်၊ ထံအိဉ်အဂုာ်တဖဉ်၊ တံဖဲးတံမဲးယာ်စုာ်၊ ဟဲကီၤအိဉ်စုာ်ဒီးဂံာ်ခိဉ်ထံးတံသ့ဉ်ထီဉ်ဘျီထီဉ်တဖဉ်စုာ်လီၤပုာ်အိဉ်ဆိးလဲဘဉ်ကဝီၤတဖဉ်အံးအိဉ်မုလဲတံလီၤတံလီၤဆဲးအပူ၊ သ့ဉ်ညါဝဲလဲပုာ်နီၤဟးထီဉ်ကွာ်အံးသုးကဲအကတံဒီးဒီးကဘဉ်သုးလီၤသုးက့ခိဉ်ဖျိဉ်လဲဒီးလဲခဲတဘျီဒီးတံအိဉ်သးမုာ်လဲဉ်ဂုာ်တံလဲကထံဉ်ဘဉ်ဝဲကမုာ်ဒုဉ်တံဒီးလီၤလီၤန့ဉ်လီၤတံတကံတက့ဉ်ဒီးအံးအစတခါမုာ်ဝဲဖဲသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်တဒီးန့ဉ်ဘဉ်တံက့ဉ်ဘဉ်က့ဉ်သ့၊ တဆိဉ်ဒီးကသံဉ်ကသီတံကွာ်ထွဲတဖဉ်ဒီးဟံဉ်ဖဲယိဖဲတဖဉ်ကွာ်ဆဉ်မဲာ်ဘဉ်တံအိဉ်တံအိဉ်တံလဲတလဲလီၤန့ဉ်လီၤ

YSO အတံရဲဉ်တံက့ဉ်လီၤကဝီၤဖျိဉ်ယာ်

ကဟ့ဉ်ထီဉ်ဂံာ်ခိဉ်ထံးတံက့ဉ်ဘဉ်က့ဉ်သ့တံရဲဉ်တံက့ဉ်ဆူတံဖုဉ်ကွဲးဖဲတဖဉ်လဲတဆိဉ်ဒီးန့ဉ်ယာ်လဲကထီဉ်ပဒိဉ်အကွဲးအဂီၤ
 ကဟ့ဉ်ဆိဉ်ထွဲတံအိဉ်လဲအဟ့ဉ်တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချာ ဆူဖဲသ့ဉ်တဖဉ်လဲတဆိဉ်ဘဉ်တံအိဉ်န့ဉ်ဂံာ်န့ဉ်ဘိးပုာ်လဲအကွာ်ဆဉ်မဲာ်ဘဉ်တံအိဉ်တံအိဉ်တက့တလဲတဖဉ်အဂီၤ
 ကဆူခိဉ်ပုာ်လီၤဘဉ်ကသံဉ်ကသီဒီးတံရဲဉ်ဘဉ်ထွဲတံမာမာဒိဉ်ထံးခိဉ်ဘိတဖဉ်ခိဉ်ဖျိဉ်ဘဉ်ကဝီၤတုးလီၤတုးက့ဉ်တံမာမာ
 ဆိဉ်ထွဲတံလဲထီဉ်က့ဉ်လီၤတံလဲက့ဉ်လဲက့ဉ်လဲအူ YSO ဖဲသ့ဉ်တဖဉ်လဲအထီဉ်ပဒိဉ်အကွဲး
 ဆိဉ်ထွဲတံလဲက့ဉ်ထွဲကဟ့ဉ်ကယာ်ဖဲသ့ဉ်ဟံဉ်လဲတံလဲထဲယာ်လဲဖဲသ့ဉ်ဟံဉ်ခွဲတံရဲဉ်တံက့ဉ်
 ဟ့ဉ်တံကွာ်ထွဲသိဉ်လဲဒီးပိးလီၤတံအိဉ်ထွဲဒီးသိးဖဲသ့ဉ်တဖဉ်ကသ့ထီဉ်ဘဉ်ပဒိဉ်အကွဲးအဂီၤ
 တံဒုးအိဉ်ထီဉ်သးစာ်တံရဲဉ်တံက့ဉ်တဖဉ်ဒီးသိးကမာန့ဉ်စုာ်န့ဉ်လဲအကြးအဘဉ်တဖဉ်

တံထုကဖဉ်အဂုာ်အကျါ

တံထုကဖဉ်လီၤဆိတခါကမုာ်ဝဲ YSO ဖဲတဖဉ်အဂီၤဟံဉ်ခွဲလီၤတံဒီးလဲဟံဉ်အပူဟဲအါထီဉ်ဒီးဟံဉ်လဲအအဲအံးပဒီးလဲယာ်တဖျဉ်န့ဉ်ပုကဲအါအါလီၤပလိဉ်ဘဉ်ပုာ်ကိးကဲအတံထုကဖဉ်လဲပဂီၤခိဉ်ဖျိဉ်လဲပအိဉ်ဒီးဖဲသ့ဉ်ဟံဉ်ဖဲယိဖဲအါကအယိ၊ တံကံတံခဲအိဉ်လဲကကဲဒီးလဲဟံဉ်အဂီၤလီၤ
 ဝဲသးစုထုကဖဉ်န့ဉ်ပုာ်လဲအဆိဉ်လဲဝဲတက့ဉ်လီၤဖျိဉ်ယာ်တဖဉ်ဒီးသိးကသ့ဉ်ညါထီဉ်ယုဉ်ဂူးဒီးပုာ်အုဉ်ခိဉ်က့အဝဲသ့ဉ်အဂုာ်တက့ဉ်
 ဝဲသးစုထုကဖဉ်လဲပကရုဒီးကရုဖဲတဖဉ်အဂီၤလဲယုာ်ကဟ့ဉ်ပုာ်တံက့ဉ်သ့က့ဉ်ဘဉ်ဒီးသိးကမာတံလဲဝဲလီၤဖျိဉ်ယာ်အံးအဂီၤ
 ဝဲတက့ဉ်လီၤဖျိဉ်ယာ်တဖဉ်အပူ၊ ပုာ်အါကအတံဖဲးတံမာမာအိဉ်ဒီးတံအိဉ်ဘဉ်အိဉ်ဘဉ်စုာ်ကိးတဆိဉ်ဘဉ်၊ ဝဲသးစုထုကဖဉ်န့ဉ်လဲအဝဲသ့ဉ်ကိးန့ဉ်အတံအိဉ်အဂီၤတက့ဉ်

အဖီခိဉ်— ဝဲတက့ဉ်အချာလီၤဖျိဉ်ယာ်တဖဉ် (တံဂီၤ—Frontier Myanmar)

တံထုကဖဉ်အဂုာ်အကျါ

ထုကဖဉ်န့ဉ်လဲယုာ်ကဆူန့ဉ်ကိးနဲးတံအိဉ်လဲပုာ်သ့ဉ်ဝဲလီၤဒိတဖဉ်အဂီၤပုာ်ဟံဉ်တဆိဉ်ယိတဆိဉ်တဖဉ်အဂီၤလီၤအိဉ်ကဒု၊ ပုာ်ဆူးဆါဘဉ်ဒိတဖဉ်အဂီၤကသံဉ်ကသီတံကွာ်ထွဲတဖဉ်န့ဉ်တက့ဉ်

ကညီကီၢ်စံၣ်

တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢတဟူးတဝး-ကညီသဝီဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးစွံကတုၤလၢ တၢ်မၤဒျၢ်ဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤတဖၣ်အကျါ

ကွဲး-ခရၢၣ်ယူၤဘဲး(ခ)(Karen Eubank)

ယဆုၣ်နီၤလၢဖျးစတံးအတီၣ်လီၤအိၣ်ကတုၤအဖိလၢတၢ် ဘၢအဂီၢ်.ယုၣ်ဒီးဒိၣ်သုၣ်သဝီဖိတဖၣ်အဆၢကတီၢ်.ယသးဘၣ်တံၢ် တၢ်လၢတၢ်မၤဒျၢ်တခါလၢအမၤဟးဂီၤကွဲၣ်အဝဲသ့ၣ်အသရိၣ်တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်အယံၤအလၢတဖျၢၣ်.ဒီးဒုးစံၣ်ဖျိးအဝဲသ့ၣ်လၢပျံၤပုၤဒီးဘၣ်အိၣ်ဆိး လၢဖျးစတံးလီၤအိၣ်ကတုၤတဖၣ်တလီၢ်ဒ်သိးအံၤအဖိလၢလီၤ.အပူၤကွဲၣ် တယံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်အဆၢကတီၢ်.သရိၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤလီၤပျီၤကွဲၣ်အိၣ်. အိၣ်တၢ်ဒၣ်အက့ၢ်အဆိတနီၤ.ဖဲမ့ၣ်ပီၤလီၤဘၣ်အိၣ်လီၤလီၤပံၤလီၤ.

ဘၣ်ဆုၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်ဆိးဒ်တၢ်အိၣ်သးအဖိခိၣ် အယံၤ.ဒုးပလီၤယလၢပုၤကလုၢ်ကညီဖိတဖၣ်အသးပူၤတၢ်တမံၤ လၢအအိၣ်ထီၣ်ယံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ပျံၤပုၤခိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်စုၤလီၤခိၣ်ခိၣ်တဖၣ် အဖိခိၣ်လီၤ.ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်သးလဲလိာ်သးသ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဒ်ထံ သးကီၢ်သးအသိးလၢတၢ်ဆိလီၤဟ်လီၤသးမ့ၢ်နီၤဒီးတဖၣ်တလီၢ်အဘၣ် စၢလီၤ.တၢ်သးလဲလိာ်တၢ်လီၤဖိပူၤယံၤသးမ့ၢ်တဖၣ်အံၤအယံၤန့ၢ်မ့ၢ်တၢ် လၢအကဲထီၣ်ညီန့ၢ်တမံၤဒ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၢ်အဆၢကတီၢ်တဖၣ်အသိးစး ထီၣ်လၢအပူၤကွဲၣ်အနံၣ်(၇၀)အတီၢ်ပူၤဘၣ်ကတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအ ပူၤလီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤလၢကပီၤယုၤခိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်သရိၣ်လၢသ့ၣ်ဂုၤန့ၢ်ဒ်သဝီ ပူၤတၢ်ဟံၣ်ဖိတဖၣ်.ဘၣ်ဆုၣ်လၢခံဘၣ်လီၤမၤကွဲၣ်ဝဲလီၤ.သန့ၣ်က့ၢ် အဖဲခဲတဖၣ်ကွဲၣ်တၢ်ဆုၣ်ခိၣ်လီၤ.တက့ၢ်တၢ်ဆုၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အယံၤ.တၢ် ဘၣ်ထီၣ်ဘၢထီၣ်တၢ်န့ၢ်အဆၢတတံၢ်ဘၣ်.ဖိသ့ၣ်အိၣ်ဘဲးန့ၢ်တၢ်မၤ လီၤ.ညီန့ၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ.တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘၣ်.ခါယၢၣ်တၢ် သးဝံၣ်.လံာ်သးဝံၣ်တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢတဖၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်ဒ်လီၤလီၤလီၤ. ဘၣ်ဆုၣ်ထဲတမံၤဘၣ်မၤဝဲလၢဒ်အဖိလၢလၢအသ့ၣ်သရိၣ်ပံၤလၢဖိဟး ဂီၤကွဲၣ်လဲအယံၤလီၤ.

တၢ်ကစီၣ်လၢကညီတၢ်အိၣ်ဖိၣ်သရိၣ်တဂၤဟ့ၣ်ခိၣ်ဝဲလၢတၢ်တဂီၢ် န့ၢ်မ့ၢ်ဝဲစံး၃၉.၁၀၃ဒီး ၂၁ ယုၤစၢ.ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါယၤ...ယမ့ၢ်န့ၢ်တဖၣ် အတၢ်ပျံၤအံၤပျံၤန့ၢ်မ့ၢ်အဆံးအါလဲၣ်န့ၢ်တက့ၢ်. တၢ်ယုၤထၢတၢ်လၢအ ထုးန့ၢ်ပသးန့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤဒၣ်လၢပဖိခိၣ်လီၤ.ဟီၣ်ခိၣ်အံၤပျံၤဝဲဒီးယုၤ အဘျးအဖျိၣ်.မ့ၢ်ယဲဒၣ်အံၤယကမ့ၢ်လၢတၢ်တထံၣ်ယံၤ.ဒီးယကစံး ထီၣ်ပတြၢန့ၢ်ဒ်ယံၤဒ်အါလီၤ. တၢ်လၢကထုးန့ၢ်သးန့ၢ်ဒီးသန့ၣ်ထီၣ် သးလၢပတၢ်ယုၤထၢအဖိခိၣ်လီၤ.တၢ်အိၣ်ဖိၣ်သရိၣ်စံးဝဲဘၣ်ယးပကဟီၣ် မတၢ်အခံလၢန့ၢ်သီလၢသီအံၤလဲၣ်အဂီၢ်လီၤ.အဝဲဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲလၢအခဲ အံၤ ၂၀ ၂၂န့ၢ်ဝဲဝဲဒီး ၂၀ ၂၃မ့ၢ်ဝဲပတၢ်ယုၤထၢမ့ၢ်ပကလဲၣ်ဒီးမတၢ်လဲၣ် န့ၢ်လီၤ.၂၅မိၤရၢၣ်၃၃-၁၅အပူၤဖိမိၤရၢၣ်စံးဘၣ်ယုၤ. “နမ့ၢ်မ့ၢ်တလဲၣ်ဘၣ် ဒီး.ဒုးလဲထီၣ်ပုၤလၢအံၤတဂ့ၤ. “ဖဲယုၤစံးဘၣ်အိၣ် “ယမဲကလဲတၢ်ဒီး န့ၢ်.ဒီးယကထုးန့ၢ်န့ၢ်လီၤ. “အါလီၤ.မးသဲ(၂၈)အပူၤယုၣ်ရှုးစံးဝဲ “ယအိၣ်ဒီးသုထီၣ်လီၤ. “အတၢ်အာၣ်လီၤအိၣ်လီၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၤတၢ်အယံၤ. ပတၢ်စံးဆၢကမ့ၢ်မန့ၢ်လဲၣ်.

ပုၤသးဝံၣ်တၢ်စံၣ်နီၤအ့ၣ်မံၣ်ကရဲးအတၢ်သးဝံၣ်လီၤလဲအဖျၢၣ်ဘၣ် ထွဲလၢပမုၢ်လၢကယုၤထၢဒီးဟီၣ်ယုၣ်ရှုးအခဲန့ၢ်ဟဲဖျါထီၣ်လၢယကန့ၢ် တၢ်ကစီၣ်အံၤအဆၢကတီၢ်လီၤ. “လၢပသးကံၢ်ပူၤအိၣ်ဒီးနီၤသးတၢ်ဒုး တၢ်ယတခါ.တၢ်ခံးတၢ်န့ၢ်အကလုၢ်ဒီးတၢ်ကပီၤအကလုၢ်.ဒီးထဲန့ၢ်က န့ၢ်အိၣ်န့ၢ်နမ့ၢ်တၢ်လဲၣ်အတၢ်.ခိၣ်ဖျါလၢတၢ်ကလုၢ်လၢန့ၢ်ဟ့ၣ်န့ၢ်ကမၤ န့ၢ်တၢ်ဒုးလီၤ.”

ဖဲဘါယုၤအဆၢကတီၢ်.ပန့ၢ်ဟ့ၣ်ကလုၢ်သီၣ်ဖးဒိၣ်လၢပူၤပူၤလီၤ.မ့ၢ် သ့ၣ်ကံၢ်ဝဲကံၢ်ခါ.မ့ၢ်ပုၤဟးခးတၢ်မဲလၢလၢအယံၤန့ၢ်ခါ.ဖဲန့ၢ်ယဒိက န့ၢ်ပယံၤသးမ့ၢ်အဖိထၢၣ်ဒီးကျိးခးတၢ်အသီၣ်လၢတၢ်လုၢ်လၢသဝီအဖိ

ခိၣ်လီၤ.ယသ့ၣ်နီၣ်လံာ်စီဆဲးအဆၢလၢအမ့ၢ်ဒ်ခ့ၣ်ယုၤကညီဂျါဂျါအသိးန့ၢ်.သ့ၣ်န့ၢ် သ့ၣ်န့ၢ်ကီၢ်လံာ်ဟးဂုၤဝီယုၤပုၤလၢအကယုၤလီၤဝဲလီၤ.ယသးဖျၢၣ်အထီၣ်လၢယ နီၣ်ခိၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်.ဘၣ်ဆုၣ်ယအိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၤယသးလၢတၢ်အံၤမ့ၢ်ကီၢ် လီၤအတၢ်မၤပျံၤမၤဖျးယလီၤ.တၢ်ကွဲၣ်လဲန့ၢ်တၢ်ဆုၣ်တၢ်ဒီးဘးန့ၢ်လီၤပူၤလီၤဖျးမ့ၢ် တမ့ၢ်အကါဒိၣ်လၢယဂီၢ်ခါ.တုၤအခဲအံၤဒ်လဲၣ်ယန့ၢ်ဟ့ၣ်ကတီၢ်ယုၤလၢယခိၣ်ယ ဖိခိၣ်လီၤ.ပုၤကိးဂၤအသးဖျၢၣ်အထီၣ်တဖၣ်တဖၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆုၣ်ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ် တဂၤမ့ၢ်တန့ၢ်ဟ့ၣ်ခါမ့ၢ်တမ့ၢ်ယုၤထၢလၢကညီကွဲၣ်တၢ်ကလုၢ်တဖၣ်အံၤခါတသ့ၣ် ညါဘၣ်.ပကဘၣ်အိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်ဆုၣ်ပဆုၣ်နီၤဘါယုၤအုၣ်ညါလီၤ.ပုၤအိၣ်လၢအ ချုတဖၣ်ကွဲၣ်တၢ်ဆုၣ်ဖိခိၣ်.ကျိးစးမၤသ့ၣ်ညါနီၤဖးတၢ်အတၢ်သီတခါအံၤမ့ၢ်မန့ၢ် မန့ၢ်.ဘၣ်ဆုၣ်ကတီၢ်ယုၤအံၤအိၣ်လၢတၢ်ဖးထီၣ်ဒီးယုၤခိၣ်ခိၣ်လီၤ.တလိၣ်လၢပ ကဒိတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤခဲလဲၣ်ဘၣ်လီၤ.ပထီၣ်ကဆုၣ်လီၤသးဒီးမၤဝဲတၢ်ဘါန့ၢ် လီၤ.

ယတၢ်ယုၤထၢတဖၣ်မ့ၢ်မန့ၢ်လဲၣ်.တၢ်သးဟဲဒိၣ်ပယံၤသးမ့ၢ်ခါ.တၢ်သးဒိၣ်လၢ တၢ်အိၣ်တၢ်မၤန့ၢ်ထီၣ်ခိၣ်ခါ.သးတံၢ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်အတၢ်သးက ညီတအိၣ်ဒီးတကန့ၢ်ပုၤအယံၤခါ.သးဟးဂီၤဖိဖျါလၢတၢ်အိၣ်မုၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဝဲ ယယာ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ဒီးဘၣ်တုၤတၢ်အယံၤခါ.သးဟးဂီၤလၢတၢ်ကွဲၣ်ဘၣ် ကွဲၣ်သ့ၣ်လီၤပတၢ်အသးဖးယံၤဖးထၢလဲအယံၤခါ.မ့ၢ်တမ့ၢ်ယဟီၣ်ထွဲကညီဟံၣ်န့ၢ် ယီထၢတဖၣ်အဒိအတံၢ်သ့ၣ်.ဒီးသးလဲလိာ်သးဒ်တၢ်အထံအနီၤအသိးဒ်သိးက တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါလုၢ်လၢလၢအဆၢတတံၢ်န့ၢ်ခါ.ပသးဝံၣ်လံာ်သး ဝံၣ်လၢအစံး “စ့ၢ်အိၣ်န့ၢ်အိၣ်.မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်လၢပဂီၢ်.ဒ်ကအိၣ်ဆိးလၢယုၣ်ရှုး.မံၣ်စ့ၢ်အိၣ် န့ၢ်အိၣ်” လီၤ.ပတၢ်ပညိၣ်န့ၢ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်.အိၣ်မုၢ် “ကွဲၣ်ထီၣ်ဆုၣ်ခိၣ်” အခိၣ်ညီမ့ၢ်ဝဲ သန့ၣ်သးဆုၣ်တၢ်လီၤထုၤလီၤယီၤလီၤ.ဖဲယသန့ၣ်ယသးဟီၣ်ခိၣ်ဒ်သိးကန့ၢ်ဘၣ်တၢ် စံးဆၢလၢတၢ်သံကွဲၣ်အကီၢ်ကတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ်ဟးဂီၤကွဲၣ်လီၤ.တၢ်အံၤတုၤဝဲတၢ် အထုၤအယံၤအတယၢ်တန့ၢ်ဘၣ်လီၤ.သန့ၣ်သးလၢတၢ်လီၤထုၤလီၤယီၤဒီးတၢ်အံၤ ကသ့တုၤတၢ်ဂုၤဒီးတၢ်အဆၢတယၢ်. “ပနီၤသးလၢပုၤထီၣ်တသ့ၣ်ထုၤကီၢ်လီၤအ သးအကၢ်အသိး(C.S. Lewis, The Great Divorce)ယုၣ်ဒီးတၢ်ဝဲယာ်တၢ်ဒီးဘး ဒီးတၢ်အတၢ်သီလၢပစိၣ်အိၣ်အတၢ်မၤဟးဂီၤန့ၢ်လီၤ.တၢ်အတၢ်သီန့ၢ်ဖျါလၢအ ယာ်ခိၣ်မး.အါန့ၢ်တၢ်လၢပတၢ်အိၣ်သ့ၣ်တၢ်တၢ်ခိၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆုၣ်လုၤဝဲ(စ)ဒုးသ့ၣ် နီၤပုၤလၢဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါလၢစ့ၢ်(၁၂)အသိး.လၢခဲကန့ၢ်ပုၤလၢအဒိးအသးညီန့ၢ် တဖၣ်န့ၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်တီတၢ်လီၤအတၢ်သ့ၣ်လၢအဘၣ်ယးဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ် ဖိးလီၤ.တၢ်လၢအဟူးဝးသ့ၣ်န့ၢ်ကဘၣ်တၢ်မၤဟူးမၤဝးအိၣ်ဒီးထဲတၢ်လၢတဟူးတဝး

ဘးဒီး-ခရၢၣ်ယူၤဘဲး(ခ)ဂဲၤကလဲၣ်ဒီးပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်လၢကညီကီၢ်စံၣ်.ပယီၤကီၢ်. အဖိခိၣ်-ကညီပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်ဘၣ်သးကီၢ်ဘၣ်သးကီၢ်တၢ်လၢပုၤယီၤပုၤ.

တဖၣ်န့ၢ်ကအိၣ်တၢ်လီၤ.(The Great Divorce) ယအိၣ်ဒီးန့ၢ်ယာ်လၢကယုၤထၢတၢ်.မ့ၢ်ကပူၤကတီၢ်ယုၤခးတၢ်.မိထၢၣ်တဖၣ်.ဒီး ကျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဒုၣ်ဒါပုၤကညီအအိၣ်ခါ.မ့ၢ်တမ့ၢ်ပျံၤတၢ်အံၤဒုးသ့ၣ်နီၣ်က့ၤယုၤဂုၤ ဂုၤကလဲၣ်လၢယကအိၣ်ဒီးတၢ်သးသ့ၣ်လၢတၢ်မၤဒျၢ်တဖၣ်အဖိခိၣ်.ဒီးမၤစ့ၢ်လီၤ လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ကဲထီၣ်သးသ့ၣ်.ဒီးတၢ်အိၣ်သးလၢအမၤလီၤတံးလီၤဘျီယံၣ်ထၢပ နီၤသးတကယအဖိခိၣ်လီၤ.မ့ၢ်ယဟ်ယနီၤသးအတၢ်သ့ၣ်တၢ်အါထီၣ်တခါလၢနီၤ သးတၢ်ဒုးအပူၤထဲသိးသိးဒီးယသံကွဲၣ်တၢ်.ကျိးစးမံၣ်ကွဲၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကွဲၣ် ပြုပြုတၢ်လၢမ့ၢ်န့ၢ်ပကဟီၣ်ကယအဆၢကတီၢ်န့ၢ်ခါ.

ဘၢန့ၢ်အလီၢ်ခံၤ.ယအိၣ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါအကတခါလၢကညီကီၢ်စံၣ်တၢ်လီၤ အကတတီၢ်လီၤ.တၢ်သးလဲလိာ်တၢ်လီၤတၢ်ကွဲၣ်လၢယထံၣ်တၢ်လၢယစးထီၣ်ဟး တၢ်လဲတခါအံၤန့ၢ်ဟဲဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်လၢယသးပုၤဒီးကဲထီၣ် “တပတီၢ်ဒိ” တ ခါလီၤ.ကညီပုၤတဖၣ်လဲလဲယုၤယုၤပဟဲခိၣ်ဖျါအိၣ်တဖၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်သးလီၤသ့ၣ် ကွဲၣ်လၢအဟံၣ်တဖၣ်ဒီးအသဝီတဖၣ်ဆုၣ်သ့ၣ်ဖိလၢ.ထံကျိၣ်ကပုၤ.ဒ်သိးကပူၤဖျး လၢတၢ်ကွဲၣ်တၢ်ခးဒီးတၢ်တုၤလီၤမ့ၢ်ပီၤလၢအဆၢတတံၢ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.အခဲအံၤယ အိၣ်လၢကွဲၣ်တဖျၢၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဆီလီၤအိၣ်ဒ်သရိၣ်အဆိကတၢ်လၢယထဲဖျါတုၤလဲ အသိးလီၤ.လံာ်ခဲမဲးစထရိၣ်တၢ်ထီၣ်တၢ်ဒုးတဖၣ်ဒီးအကလံးအတၢ်မၤလဲတဖၣ် န့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကွဲၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟ်လီၤလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးလၢကွဲၣ်ဖိတ ဖၣ်ဆုၣ်နီၤလၢကွဲၣ်ကုၤသိးကဆဲကဆီယဖျးစတုးတၢ်အိၣ်ကတုၤတခါလၢဟီၣ်ခိၣ် လီၤလီၤ.လၢသ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်သးလဲလိာ်အကွဲၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆုၣ်တၢ် အိၣ်ခ့ၣ်လီၤတတီၢ်လၢတၢ်ကွဲၣ်ဘၣ်ကွဲၣ်သ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.ကတီၢ်ဆိကွဲၣ်တဖၣ်ဒုၣ် လဲၣ်ဘၣ်သးအသး.ပထံၣ်ဘၣ်ကွဲၣ်သးစၢကတၢ်တဖၣ်ဂဲၤလဲၣ်ကွဲၣ်တဖျးတီၤစး ထီၣ်လီၤ.တီၤဘျီကွဲၣ်ဖိတဖၣ်လၢအပုၤချ့တဖၣ်ဂဲၤကလဲၣ်ဒုးန့ၢ် “ဘၣ်ဘၣ်ရဲး(ခ)” တၢ်သးဝံၣ်န့ၢ်လီၤ.

သဝီသးပုၤကမံးတံၢ်တဖုၤနီၤလီၤတဲဘၣ်ပုၤအတၢ်အိၣ်သး.အါဒုၣ်တက့ၢ်ပုၤဒီး တၢ်စံးဘျး.ခိၣ်ဖျါလၢအပူၤကွဲၣ်သ့ၣ်လၢအတီၢ်ပုၤလၢဘၣ်ဟဲသးလီၤသ့ၣ်ကျိးစးတၢ်ဖဲး တၢ်မၤတအိၣ်သန့ၣ်က့ၤ.ယုၤလုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်အဝဲသ့ၣ်အယံၤလီၤ. “ပတသ့ၣ်ဝဲလီၤ ဒိဘၣ်နီၣ်တက့ၢ်.လၢတၢ်လီၤလးအပူၤ.ပမၤသးကံးဘၣ်တၢ်ဒ်သိးသိးဒီးဆိၣ်ထွဲ ဘၣ်လီၤသးတက့ၢ်ဒီးတက့ၢ်လီၤ.” တၢ်အံၤဒုးသ့ၣ်နီၣ်ယလၢတၢ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ပုၤ (၅၀၀၀)အဂီၢ်လီၤ.တၢ်မၤဖိတဖၣ်သံကွဲၣ်ယုၤရှုးလၢကမၤဘၣ်လီၤက့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ် ခဲအံၤဒီးအဝဲစံးဆၢလၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်စးထီၣ်လၢတၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်တၢ်မၤန့ၢ်ကလုၢ်လုၢ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤအဂီၢ်ထံဂုၤကီၢ်ဂၤအတၢ်မၤစၢအိၣ် စ့ၢ်မးလီၤ.ဘၣ်ဆုၣ်ပုၤလၢပအိၣ်တၢ်ဒီးအိၣ်တဖၣ်လၢအပူၤကွဲၣ်တလၢအတီၢ်ပူၤန့ၢ် တအိၣ်ခိးတၢ်မၤစၢတဖၣ်အံၤဘၣ်.အတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢယုၣ်ရှုးအတၢ်အာၣ်လီၤ တဖၣ်န့ၢ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်လီၤလၢကိးန့ၢ်အဂီၢ်.ပဂီၢ်ယုၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢဒီးတၢ်သးစွံ ကတုၤဒ်သိးကလဲတၢ်ဆုၣ်ညါလၢတၢ်လၢအတထံၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်လီၤ.

ယဆိကမိၣ်ကဒီးတၢ်သံကွဲၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ပျံၤတၢ်ဂုၤဒီးတၢ်အဆိၣ်သယဲလီၤ သးလၢယုၤအစိကမိၣ်ပုၤတၢ်အဖိလၢလီၤ.ပအိၣ်ဖဲအံၤလၢတၢ်ဘါယုၤလၢဂီၤဂီၤသီ သီ.ကွဲၣ်ယီၤဆုၣ်ပယီၤသးမ့ၢ်အဒဲကပီၤယံၤဒုၣ်ထဲခဲကံၢ်လိၣ်မံထၢၣ်လၢဘျီလၢဘျီလၢဘျီ လီၤဖျါကဒုၣ်ကယီၢ်တခိၣ်န့ၢ်လီၤ.တၢ်စံးဆၢလၢအပဲအဆိကတၢ်န့ၢ်အိၣ်ယုၣ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်လီၤဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤခဲခဲလၢတၢ်ထုၣ်ဖျးအဂီၢ်လီၤ.ယုၤဟ့ၣ်ပုၤတၢ်သဘျီ ခဲလၢလၢပဂီၢ်လီၤ.အယံၤပုၤလၢအသမၤအိၣ်တဖၣ်န့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ဆိၣ်ဘၢတၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆုၣ်န့ၢ်ယာ်လၢကအိၣ်မုၢ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်ကွဲၣ်.တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢအပူၤ အိၣ်ဝဲ.ဒ်ပဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤပုၤလၢပကညီဒိပုၤဝဲမ့ၢ်ဒီးခါတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.အဝဲ သ့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဟူးမၤဝးအါသန့ၣ်က့ၤ.စ့ၢ်ယာ်ဝဲသးလၢအစံးဘျးတၢ်လီၤ.စံးဘျး ဝဲလၢယုၣ်ရှုးအတၢ်အာၣ်လီၤလၢတၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်.ဟဲဝဲတၢ်အိၣ်မုၢ်အတၢ်လဲတဖၣ် ဒ်သးဂုၤဂုၤဘၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်မူတဖျၢၣ်လီၤမၤ,တဖျၢၣ်ဘၣ်တၢ်အုၣ်ခိၣ်

တၢ်တၢ်လၢအလီၤသးအုၣ်တဖၣ်လၢကသံၣ်ကသီတၢ်ကွၢ်ထွဲကရၢၢ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ ကွဲး-စဲၣ်မံၣ်နဲလံာ်(Sami Donnelly)

ဒ်တၢ်ကီၢ်လီၤကဝိတဖၣ်အါတက့ၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အသိး.ကညီကီၢ်စဲၣ်အံၤအိၣ် နီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ခံတီၤလၢအမ့ၢ်တၢ်စူၤခါဒီးတၢ်ယီၤခါလီၤ.ဖဲတၢ်စူၤခါအကတီၢ်တၢ် စူၤခါနီၤနီၤန့ၤ.တပတုၣ်ဘၣ်လီၤ.တၢ်အိၣ်မူလၢခိၣ်ယၢၤဒ်အံၤအပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တၢ် အါထီၣ်လၢကိးန့ၢ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.အဒီး.တၢ်အိၣ်ကုဒ်လီၤဒီးတၢ် ကုတၢ်ကကယုထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.မ့ၣ်ခိၣ်ထံန့ၣ်အါတလၢန့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်လိၣ် ဘၣ်စးကိးမံၤ.ပၣ်ယုၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လီၤ.ပျီၤဒီးထံခိၣ်နီၤယုၤလီၤ.ထံကိၣ်လၢအယုၤလီၤ. ကယီၤကယီၤတခါကဲထီၣ်ထံကိၣ်လၢအယုၤလီၤ.ဂျၢၢ်ဂျၢၢ်.တြီယာ်ကွဲးဒီးတၢ်လဲတၢ်က့ၢ် တဖၣ်လီၤ.တၢ်အံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်တၢ်ကီၢ်ခဲခဲတခါလၢဘၣ်ယုၣ်က့ၢ်လၢ ကလဲတၢ်က့ၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးဘၣ်ကသံၣ်ကသီဂ့ၢ်ဂီၢ်အုၣ်တၢ်လိၣ်အခါလီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢကဟံၣ်ဖျါအံၤမ့ၢ်ဝဲဟီၣ်မ့ၢ်တကၢၤလၢပထံၣ်တၢ်ဖဲပမၤသးကိးတၢ်လၢFBR အတၢ်ဆၢဒီးလၢပုၤယီၤပုၤအဆၢကတီၢ်လီၤ.လီၤလီၤဆီဆီဟီၣ်မ့ၢ်တကၢၤအံၤအိၣ်ဒီး ဟုးသးန့ၣ်လၢလံၤန့ၣ်လီၤ.အဟၢဖးစးထီၣ်ဆါလၢဟံၣ်ဖဲအန့ၢ်အသီတချးဘၣ်ဒီးဒီး တၢ်အိၣ်သးကဲထီၣ်ချၢၣ်တၢ်အလိၣ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အုၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤ.ဖိသၣ်တကၢၤအံၤ ဟဲထွဲထီၣ်အလီၤတဘၣ်.ဖဲအဟုၤဆါထီၣ်ဒီးဆွဲထွဲထီၣ်ဖိသၣ်တကၢၤအံၤန့ၣ်ဖိ သၣ်အစုဒီးအဒုးပျံၤဟဲထွဲထီၣ်အဆိကတၢ်လီၤ.ခိဖျီလၢတၢ်စူၤခါအယီၤ.ကွဲးတဖၣ် န့ၣ်တဂ့ၢ်ဘၣ်.ဟီၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လီၤသးလၢတၢ်သးဒုးလၢအဂီၢ်ဒီးအဖိအဂီၢ်.ကဟးဝဲခဲ

န့ၣ်ရံၣ်.ကခိဝဲထံကိၣ်ဖးဒိၣ်ဒ်သိးကတုၤဆူသီလုၣ်လၢကဆုၤအိၣ်ဆူတၢ်ဆါဒီးထဲ တခါလၢသဝီ(၁၁)ဖျၢၣ်အဂီၢ်လီၤ.ဖဲတၢ်လၢပပဲပုၤကသံၣ်ဖိတဖၣ်အိၣ်တခိပထံၣ် ဘၣ်လၢဖိသၣ်ဟဲထွဲထီၣ်လၢအတဘၣ်တခိလဲန့ၣ်လီၤ.ပပုၤကသံၣ်ဖိတဖၣ်ကွဲး ကါတၢ်အံၤတသ့ဘၣ်.ဘၣ်ဆၣ်ပမၤကါက့ၢ်အတၢ်အိၣ်သးဒီးဆုၤအိၣ်ဆူတၢ်ဆါ ဟံၣ်အဘူးကတၢ်လၢအယံၤယုၣ်န့ၣ်ရံၣ်လၢသီလုၣ်လီၤ.

လၢကွဲးန့ၣ်အဝဲဆံးဆၣ်အဖိလၢအသံလၢအလီၤပုၤတကၢၤ.သန့က့ၢ်အသ့ၣ်ထွဲ ထီၣ်ဆုၣ်တလၢလီၤ.ပုၤကသံၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ကွဲးစးမၤစူၤလီၤသ့ၣ်လၢအထွဲထီၣ်ဒီး ဆုၤမိၢ်တကၢၤအံၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ဒ်သိးတၢ်ဆါဟံၣ်ကကွၢ်ထွဲဒီး မၤစၢအိၣ်အဂီၢ်လီၤ.မိၢ်တကၢၤအံၤထီၣ်ဂါသးဒီးတက့ၢ်လီၤ.ပသးအုၣ်လၢဖိတကၢၤအံၤ တအိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်အသိး.ပသးစ့ၢ်ကိးလၢမိၢ်တကၢၤအံၤအိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်အယီၤလီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်ကွၢ်ဆၣ်မဲာ်အါမဲာ်အကျါတခါလၢတန့ၢ်ဘၣ်တန့ၢ်သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မ့ၢ်အ ပူၤလီၤ.ဂ့ၢ်ဂီၢ်အုၣ်တၢ်အိၣ်သးလၢအနးကွဲးတဖၣ်ဒီးတၢ်သးအုၣ်နးနးကလဲၣ်လၢအဝဲ သ့ၣ်ကွၢ်ဆၣ်မဲာ်ဘၣ်န့ၣ်မၤစၢဒုးသ့ၣ်ညါပုၤလၢပကဘၣ်ထုကဖၣ်တၢ်လၢကီၢ်ပ ယီၤအဂီၢ်ဒ်လဲၣ်လီၤ.

သုးမ့ၢ်တၢ်လီၤမ့ၢ်ဟီၣ်ဒီးမၤဟးဂီၢ်သရိၣ်

စးထီၣ်လၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆုၣ်စိကမိၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်သုးမ့ၢ်တဖၣ်အံၤမၤသံအပူၤ ကီၢ်မ့ၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲကိးန့ၢ်.ထီၣ်ဘီစုးကါခးတၢ်လၢကဘီယုၤလဲထံကီၢ်ဒီးတ ဘၣ်အပူၤလီၤ.တလၢအံၤခိဖျီလၢကဘီယုၤခးတပျီၤတၢ်အယီၤပုၤဘၣ်သံလၢအက ယၢတဖၣ်.ဒီးသရိၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်တၢ်လီၤမ့ၢ်ဟီၣ်လၢအလီၤလီၤ.တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သရိၣ် အံၤမ့ၢ်သရိၣ်ပံၤလၢတဖျၢၣ်လၢသဝီမဲးကန့ၢ်.ဒုပျီၤယၢ်ကီၢ်ရၢၢ်.ကညီကီၢ်စဲၣ်.ကီၢ်ပ ယီၤအပူၤလီၤ.ဖဲ(၂၀၂၃)န့ၣ်လၢအုၣ်တြီ(၁၁)သီန့ၣ်ပယီၤသုးမ့ၢ်မၤအၣ်တၢ်လၢသဝီ အံၤ.အိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်လီၤမ့ၢ်ဟီၣ်အါဘျီလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဟီၣ်ယၢ(၅၀၀)ပိၣ် လီၤလီၤဆူသရိၣ်အဖိခိၣ်.မၤဟးဂီၢ်ဒီးမ့ၢ်အုၣ်အိၣ်ကွဲၣ်လီၤ.

သရိၣ်ဟီၣ်ဖးဟးဂီၢ်အမဲာ်ညါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဂၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်အိၣ်လၢ ကဘီယုၤဒီးဟံၣ်ယီ(၁၂)ဖျၢၣ်မ့ၢ်အုၣ်အိၣ်ကွဲၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်လဲၣ်ပယီၤသုးမ့ၢ်ဟဲန့ၣ် လီၤ.အိၣ်မဲာ်ကနဲဖဲတၢ်တၢ်လီၤမ့ၢ်ဟီၣ်တဖၣ်အလီၤခဲလီၤ.

သဝီဖိတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်စံၣ်ဖျိးဝဲ.ပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သရိၣ်လီၤ.အဝဲစံးသါထု ကဖၣ်လၢကဘီထီၣ်ကုသရိၣ်ဖဲသုးမိၢ်စိရီၤဟးဂီၢ်ကွဲၣ်အလီၤခဲဒီးစံးဘျးပုၤကိးဂၤ လၢတၢ်ထုကဖၣ်တကၢၤစ့ၢ်စ့ၢ်အယီၤလီၤ.ပယီၤသုးမ့ၢ်န့ၣ်ခးတပျီၤတၢ်ခိၣ်ယၢဝးဝး ဒီးကွဲးမိထၣ်တဖၣ်.စးကွဲးတဖၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဟဲဆီလီၤသးဖဲသရိၣ်တၢ်ဟးဂီၢ်အ ကပၤ.ဒီးတြီပုၤလၢကဟဲက့ၢ်ကအါက့ၢ်လီၤ.စံးဘျးဘၣ်ပုၤခဲလဲၣ်လၢတၢ်ကဟုက ယာ်ဒီးတၢ်ထုကဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တချးပယီၤသုးမ့ၢ်တၢ်လီၤမ့ၢ်ဟီၣ်ယၢ(၅၀၀)ပိၣ် ဒီးတၢ်လီၤဝဲ.အလီၤခဲ.

ကသံၣ်သရိၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ပညိၣ်မၤသံမၤဟးဂီၢ် -ပယီၤသုးမ့ၢ်မၤဟးဂီၢ်ပုၤယၢဘျီကွၢ်ထွဲတၢ်တဖၣ်အယီၤဘၣ်သံအါဂၤ.

မ့ၢ်ဟီၣ်တဖၣ်ဟဲလီၤ.တအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤကဲၣ်ဆိးအယီၤ.ပုၤကသံၣ်ဖိလုၢ် ဂၤ.ဖဲအမၤတၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ပုၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးအလီၤန့ၣ်သံဝဲတဘျီယီဖဲတၢ်ကွဲၣ် လီၤမ့ၢ်ဟီၣ်အတယၢယၢ(၅၀၀)ပိၣ်အဆၢကတီၢ်လီၤ.လၢခဲတသီ.လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ပုၤ ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတဖၣ်အလီၤလၢခဲတတီၤအပူၤနီၤဒီးမိၢ်ဝဲခဲစ့ၢ်.မၤဒီးပပုၤကသံၣ် ကရဖိခဲဂၤလၢကဘၣ်တၢ်တၢ်လီၤမ့ၢ်ဟီၣ်လီၤလီၤဆူအဖိခိၣ်.ဖဲအမၤစၢယၢဘျီတၢ် အလီၤလီၤ.တၢ်ပညိၣ်ခးတၢ်ဒီးမၤသံမၤဂီၢ်ကွဲၣ်ပုၤယံးဂၤအံၤလၢကဘီယုၤဖဲအမၤ စၢကသံၣ်ကသီ.ယၢဘျီတၢ်လီၤကွဲးအံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်အတၢ်သီဒီးတၢ်ဒုးတၢ်ယၢအကီၢ် မ့ၢ်တခါလီၤ.တချးတၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်အံၤပလဲတုၤဆူတၢ်ဆါဒီးခဲဖျၢၣ်လၢဘၣ် တၢ်မၤဟးဂီၢ်တၢ်အိၣ်လၢပယီၤသုးမ့ၢ်အတၢ်မၤအၣ်တၢ်လၢကဘီယုၤ.ယုၣ်ဒီးတၢ်ဆါ ဟံၣ်တဖျၢၣ်လၢဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်အိၣ်ဒီးပုၤဆါခဲကဘၣ်သံ.ပၣ်ယုၣ်ဒီးဖိသၣ်တကၢၤ လီၤ.တချးတၢ်အံၤကဲထီၣ်န့ၣ်ပလဲဟးဆူကသံၣ်သရိၣ်ကရတဘျးပုၤလၢတၢ်ဆါ ဟံၣ်သးဖျၢၣ်လၢပဆိၣ်ထွဲဒီးဘၣ်တၢ်မၤအၣ်တၢ်အိၣ်လၢကဘီယုၤ.ဒီးတၢ်ဆါဟံၣ် ကိးဖျၢၣ်ဘၣ်သုးအသး.ဝဲဘၣ်တၢ်မၤအၣ်အိၣ်ကဲဒီးခဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးတၢ်ယၢလၢကလဲၣ်ကျိၤဒီးတၢ်မၤဟးဂီၢ်တၢ်ဒ်သိးအံၤ.ဒီးတၢ်မၤသံမၤဂီၢ်ပုၤ ဘၣ်ထွဲဒီးကသံၣ်ကသီတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတၢ်ကုစါယၢဘျီတၢ်တၢ်ဖံး တၢ်မၤခဲလဲၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤလီၤ.ကရၢၢ်န့ၣ်ကီၢ်စဲၣ်အပူၤ.တၢ်ဆါဟံၣ်ဒီးတၢ်ဆါ အးခဲလဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအၣ်အိၣ်လၢကဘီယုၤ.အါတက့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခးဘၣ်တၢ်ကွဲၣ် တၢ်လၢမိထၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤလီၤ.တၢ်ပညိၣ်ခးတၢ်လီၤလီၤအံၤလၢပယီၤသုးမ့ၢ်လၢ ကသံၣ်ကသီပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်လၢအမၤစၢယၢဘျီသးသမုတ ဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကဲထီၣ်ညီန့ၢ်လၢကရၢၢ်န့ၣ်ကီၢ်စဲၣ်အပူၤဒီးကီၢ်ပယီၤဒီးတဘျီအပူၤ လီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အါတၢ်သီဖးဒိၣ်လီၤ.ကဝိၤခိၣ်တကၢၤစံးဘၣ်ပုၤလၢ“ပုၤလၢအဆိၣ် ထွဲပယီၤပဒိၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲကီၢ်ရၢၢ်.ကီၢ်အိၣ်ရၢၢ်ဒီးကလဲၣ်ဖိးကိၣ်ရံၣ်ယၢကီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်န သ့ၣ်ညါမၤ.ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ပဒိၣ်ပပုၤအသီတဖၣ်လၢအဆိၣ်ထွဲသုးပဒိၣ်အ အာအသီအံၤ.ဟံၣ်ဖျိၣ်လီၤသးတပူၤယီၤ.ဟ့ၣ်ဆိၣ်ထွဲအဝဲသ့ၣ်လီၤ.ဘၣ်မနုၤအယီၤ ထံကီၢ်လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်တခိတဟံၣ်ဖျိၣ်လီၤသးတပူၤယီၤဒီးဆိၣ်ထွဲပုၤန့ၣ်လဲၣ်.ဘၣ် မနုၤအယီၤထံကီၢ်လၢအဂ့ၢ်ထဲတခါဒ်လဲၣ်တဆိၣ်ထွဲပုၤလဲၣ်.ဘၣ်မနုၤအယီၤထဲ ထံကီၢ်လၢအအာအနးတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤပၣ်ယုၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

တံၤသကိးသးဘိသ့ၣ်စ့ၢ်.ဝဲသးစူၤထုကဖၣ်န့ၣ်လၢပုၤကသံၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်.ဒ် သိးအဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်မုၢ်ဒီးဆူညါ.ဒီးပမၤစၢအဝဲသ့ၣ်လၢကယုထံၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်လီၤ တၢ်ကွဲးလၢကအိၣ်ခုသ့ၣ်ဒီးဘျီထီၣ်ကွဲးတၢ်ဆါဟံၣ်.တၢ်ဆါဒီးတဖၣ်လၢကမၤစၢ ယၢဘျီကွၢ်ထွဲဘၣ်သးသမုတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.သဝီဖိလၢအကယၢတဖၣ်ဘၣ် သံတၢ်.ယုၣ်ဒီးကဝိၤပုၤဟံၣ်ဆါတဖၣ်.ပုၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးဒီးလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢ ဖးဒိၣ်လီၤ.ထဲလၢကရၢၢ်န့ၣ်ကီၢ်စဲၣ်ထဲတခါအပူၤပုၤအါန့ၢ်သၢကလီၢ်ဘၣ်သုးလီၢ် သုးကွဲး.အါတက့ၢ်လိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ကသီတၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးခဲလဲၣ်ဘၣ်အိၣ်မူလၢတၢ် ပျံၤတၢ်ဖးအပူၤလီၤ.ကီၢ်ပယီၤဒီးတဘျီအပူၤပုၤဘၣ်သုးလီၢ်သုးကွဲးအါန့ၢ်သၢကကွဲၣ် လဲလီၤ.ဝဲသးစူၤထုကဖၣ်န့ၣ်လၢထံကီၢ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်လၢကယုထၢ မၤစၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢဖဲအံၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

အဖိခိၣ်-တီၢ်စလဲၣ်တၢ်ဆါဒီး.ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်အိၣ်လၢပယီၤသုးမ့ၢ်အတၢ်ဟံၣ်လီၤမ့ၢ် ဟီၣ် ၂၀၂၃ န့ၣ်.လၢမ့ၢ်အသီ(၁၀) အဖိလဲ- IDP တကၢၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲလၢပုၤကသံၣ်သရိၣ်ဖိတကၢၤအအိၣ်.

ကခွန်ကီရ်ခဲာ်

တၢ်ဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးဒီးတၢ်မးဟးဂီၤတၢ်
ကွဲး-ထုလၢဂ်ခါမးခွဲ(လ)(Taylor Carmichael)

၂၀၂၁ နှ်သုးမုၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်စိကမိၣ်အလီၤခံဘူးကတုၤသၢန့ၣ်ယၣ်
ယၣ်န့ၣ်.ကခွန်ကီရ်ခဲာ်ဆၢၣ်မိၣ်ဘၣ်တၢ်လဲလိာ်ဖျိဖျါဖျါလၢထံ
ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်သးအပူၤလီၤ. ၂၀၂၁ နှ်.လၢဆီးထီၣ်ဘၣ်(၂၇)သီအပူၤ.
ဒီးပုၤဝဲတၢ်ရုၤလိာ်သိၣ်မ့ၢ်ကရုၤဒီးတၢ်ဟံးဆၢအဖုအကတဖၣ်ဒုးဆိၣ်ထီၣ်
(၁၀၂၇)သုးဂ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲယိးကီၢ်ခဲာ်ကလံးစိး.အစဆိၣ်ထီၣ်လၢ
တၢ်မးန့ၢ်ကတုၤခါဂ့ၢ်ယုာ်ဒီးပယိးသုးမုၢ်ခဲကဝီၤတဖၣ်ဒီးလီၢ်ကျဲတဖၣ်
လၢအကယၤလီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဆဲးဒုးဆိၣ်ထီၣ်တၢ်ပိာ်ထွဲကဲထီၣ်သးတ
မံၤဘၣ်တမံၤလၢကီၢ်ပယိးအပူၤ.အစဆိၣ်ထီၣ်လၢကခွန်ကီရ်ခဲာ်သဘျၤသုး
မုၢ်ဒီး(KIA) ဘၣ်ထွဲဒီးကခွန်ကီရ်ခဲာ်သဘျၤကရုၤကရီ(KIO).ဒီးတၢ်ဟံးဆၢ
ကရုၤကရီအကတဖၣ်လၢကခွန်ကီရ်ခဲာ်အပူၤအတၢ်ဒီးန့ၢ်လီၢ်ကျဲမိၢ်ပုၤ
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဆဲးမုၢ်ဝဲတၢ်ပနီၣ်လၢအဖျိဖျါလဲလိာ်သးတ
တီၤလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအပူၤ.စထီၣ်လၢအပူၤကွဲာ်န့ၣ်ဆဲးဖျိအိၣ်အိၣ်အပူၤ
ပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်အပတီၢ်ထံၣ်အနီၣ်တဘျီဘၣ်လီၤ.

တၢ်သုးလဲလိာ်လၢကီၢ်ပယိးပူၤအံၤဟံၤထီၣ်ဝဲလၢပူၤကခွန်ကီရ်ခဲာ်
န့ၣ်အတၢ်ဟံၤလီၤသးကၢ်ကျဲဖဲအတူၢ်ဘၣ်ဝဲအါန့ၣ်အါလၢပဒိၣ်လၢ
အဆိၣ်တၢ်မးန့ၢ်တၢ်.သုးမုၢ်လၢအမးအမးနးတၢ်ဒီးကတီၢ်ယုၤအတၢ်မ
အၣ်ခးတၢ်တဖၣ်အလီၤခံလီၤ.ပယိးသုးမုၢ်မးဟးဂီၤတၢ်အါထီၣ်ဖဲအစိ
အကမိၤလၢအဖီၣ်ယၢ်ဝဲန့ၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးအယိၤ.ဒီးတၢ်အံၤစ့ၢ်ကီၢ်ဟ့ၣ်
ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ပုၤကခွန်ကီရ်ခဲာ်တဖၣ်လၢကအါထီၣ်လၢတၢ်ဟံၤလီၤသးကျဲ
မုၢ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၀၂၁ နှ်လၢမၢ်ရ်ဒီးအုၣ်အပူၤပယိးသုးမုၢ်စးထီၣ်ဝဲတၢ်မးအၣ်
တၢ်တခါဒီးမးဟးဂီၤသဝီ(၁၂)ဖျါလၢတၢ်ဒုးတဖျါတဖျါတဖျါလၢခိခိၣ်.
တၢ်ခွဲာ်အုၣ်တၢ်စုၤလီၢ်ခိခိၣ်တဖၣ်.ဒီးမိၣ်ဖးဒိၣ်.ပုၤဆိၣ်လၢဖဲတလုၤ-မ့း
ကွဲာ်န့ၣ်မုၢ်ခိခိၣ်လၢန့ၣ်ကုၣ်ဂ့ၢ်ဒိတတီၤတဖျါန့ၢ်(၁၀၀၀၀)ကတဖၣ်ဘၣ်
သုးလီၤသုးကျဲဝဲလီၤ.တၢ်ကဲထီၣ်လၢခံတခါမုၢ်ဝဲဝဲလၢဆီးထီၣ်ဘၣ်(၁၃)
န့ၣ်သုးမုၢ်အကတီၢ်ယုၤတဖၣ်န့ၣ်ကွဲာ်လီၤဝဲမ့ၣ်ပိၣ်လၢမိၣ်လဲၣ်ခဲးပုၤသုး
လီၤသုးကျဲတဖၣ်(IDP) အခဲကဝီၤဖဲဝဲမိၣ်ပုၤ.မးသံထံမိၣ်ဖိ(၂၉)ကဖဲ
တဘျီယိမးဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးပုၤ(၅၇)ကလီၤ.တၢ်မးဟးဂီၤဖးဒိၣ်အံၤမုၢ်တၢ်
န့ၣ်ဖျါထီၣ်သုးမုၢ်တဖုအံၤအတၢ်မးလၢကီၢ်ပယိးဒီးဘၣ်အပူၤ.ဒီးကမုၢ်
တဘၣ်သးလၢတၢ်အံၤန့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

ဝဲသးစုၤထုကဖၣ်ဒီးပုၤလၢပုၤဘၣ်သုးလီၤသုးကျဲတဖၣ်လၢကခွန်
ကီရ်ခဲာ်အပူၤကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်တၢ်မုၢ်လၢ.တၢ်ဆိၣ်တၢ်ဆိၣ်.တၢ်ဆိၣ်က
ဒုလီၤ.ကသံၣ်ကသီအါဂီၢ်ဂီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.ဝဲသးစုၤထုကဖၣ်လၢ
ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်(KIO) ဒီးကခွန်ကီရ်ခဲာ်အုၣ်တၢ်ကရုၤကရီမုၢ်ပုၤအက
တဖၣ်လၢအဆၢထၢထီၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မးန့ၢ်သုးမုၢ်အတၢ်ပတၢ်ပြးအံၤ
အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.ထုကဖၣ်လၢသုးမုၢ်အတၢ်ပတၢ်ပြးအံၤကပတုာ်ကွဲာ်ဝဲ.
ဟဲစိၣ်န့ၣ်တၢ်တီၤလီၤ.ဒီးကီၢ်စ့ၢ်အပဒိၣ်တၢ်ပတၢ်ပြးကဟဲကဲထီၣ်
အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.လၢခံကတၢ်ဝဲသးစုၤထုကဖၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ယုၤတၢ်မိးက
ဆိၣ်လၢကလုာ်န့ၣ်ကရုၤမိခဲလၢအကျါဖဲအဲသ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံသီကီၢ်
သီတခါဆိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်သဘျၤ.တၢ်တီၤလီၤဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ပ
န့ၣ်တက့ၢ်.

အဖီခိၣ်-စံာ်သီၣ် IDPs တဖၣ်ဆိၣ်ခူသ့ၣ်ဖဲဒဲလၢပုၤသုးစိာ်ဆိးသုလၢပုၤပုၤ.
ဘးခိစ့စ့-မဲာ်ခး IDPs တဖၣ်ဆိၣ်ဆိးလၢစိာ်ဖျိအပူၤ.
ဘးခိစ့စ့-စံာ်တးကမုၢ်တၢ်ဆိၣ်ဘၣ်တၢ်မးဟးဂီၤအိၣ်လၢကတီၢ်ယုၤ.
ဘးခိစ့စ့-မဲာ်သဝီဘၣ်တၢ်မးဟးဂီၤအိၣ်လၢပယိးသုးမုၢ်ခွဲာ်အုၣ်လီၢ်ခိခိၣ်အယိၤ.

တၢ်ထုကဖၣ်အဂီၢ်အကျါ

ထုကဖၣ်လၢပုၤကမုၢ်သးဒီးမးဘျီကုၤပုၤလၢအလီၤမၢ်တၢ်ပုၤလၢအဆိၣ်ဝဲတဖၣ်ဒီး
ဆိၣ်ဒီးသးအတၢ်တုၢ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

နှီကီၤစံာ်

တၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဟးဂၢၢ်တဖၣ်အကျိ

ကွဲး-စတံၤဖျၢၣ်ဝံၣ်နီၣ်ရျၢၣ်(Stephen Weisenauer)

၂၀၂၃ နှံၣ်လၢအ့ၣ်ဖျၢၣ်ဒီးမ့ၢ်အပူၤပုၤမ့ၢ်သးမၤကလိၣ်တၢ်ခဲၣ်ယံၢ်ဂၤလၢခီၣ်ကီၢ်စံာ်အပူၤဒီးန့ၢ်တၢ်ဂီၢ်မၤစၢၤအတၢ်လိၣ်တၢ်မၤလိလၢအပံၤဃုာ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်က့ၢ်တၢ်နီၣ်သးတၢ်ကဲၣ်ခိၣ်ကဲၣ်န့ၢ်တၢ်သ့ကွဲးစးအိၣ်မူက့ၢ်ကွဲးတဖၣ်ဒီးဖိသ့တၢ်ဟ့ၢ်တၢ်ဂၤတဖၣ်လိၣ်တၢ်ဂၤအဖီလၢအံၤကဲၣ်ထီၣ်ဖဲတၢ်မၤလိလၢအကတီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢသရၣ်ဟ့ၢ်တၢ်မၤလိတဖၣ်အကျိတကလိၣ်.

ဖဲတၢ်ကဲၣ်ခိၣ်ကဲၣ်န့ၢ်ဒီးတၢ်သ့ဟံၣ်ဖျါက့ၢ်တၢ်မၤလိလၢသိၣ်တသိၣ်လၢခီၣ်ကီၢ်စံာ်အပူၤန့ၢ်ပယီၤသ့မ့ၢ်(MiG-29)တဆိယုၤသိၣ်ပိဝိလၢမ့ၢ်ခိၣ်လိၣ်ဟးထီၣ်ကွဲးလၢပဲၣ်တၢ်ထံၣ်ဒီးတဘျုးမံးန့ၢ်အလီၢ်ခဲန့ၢ်ပန့ၢ်ဟ့ၢ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်ပိၤဖးလၢတၢ်ယံၢ်လိၣ်တလဲၣ်လိၣ်သဝီၤလၢအယံၢ်(၁၅)ကံၤလိၣ်မံထၢၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်တၢ်လိၣ်အိၣ်မ့ၢ်ပိၤလိၣ်အိၣ်ထံးတၢ်ဟံၣ်ဖျါစံးဝဲပုၤသံခဲၣ်ဒီးတဘျုးကၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးလိၣ်ပအိၣ်ပတုၣ်ဒီးထုကဖၣ်တၢ်လၢပုၤလၢတလဲၣ်လိၣ်သဝီၤဒီးယုၤယုၤလၢတၢ်လၢပကြးမၤအဂီၢ်လိၣ်ခီကလုာ်သးမ့ၢ်န့ၢ်လဲၣ်လိၣ်သ့မ့ၢ်လီၢ်က့ၢ်လိၣ်တၢ်ဒီးယါဘျုးပုၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတဖၣ်လဲၣ်အယံၢ်ပဆၢတံၤလၢကဆုၤပုၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကရၢတဖၣ်သးကသံကွဲးသံဒီးပုၤဆုၤသးတဖၣ်ဒီးကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဘၣ်ယးတၢ်မၤအၣ်တၢ်လၢကတီၢ်ယုၤလိၣ်.

ကွဲးဖိလၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိလၢဒီးအပူၤယုၤဒီးပုၤသိၣ်လိၣ်တၢ်ခဲၣ်ယံၢ်လၢသိၣ်လိၣ်ပဖးဒီးအိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးထွဲးထီၣ်လဲၣ်လိၣ်လၢအတၢ်လိၣ်သဝီၤလဲၣ်လိၣ်လၢကစၢ်ခိၣ်အကျိလၢအကီၢ်အခဲတဖၣ်အဖီခိၣ်သၢန့ၢ်ရံၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲပတုၣ်ဆုၤသဝီၤလၢအလီၢ်ပြုၣ်ဒီးသယုာ်သညိတဖျၢၣ်လိၣ်.

တၢ်မၤဟးဂၢၢ်ဘၣ်ထံးလၢအပတီၢ်ဒီးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘျုးဖးဒိၣ်ဟံၣ်ဖျါဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကီၢ်မၤဂီၢ်လိၣ်ကွဲးဖိတဖၣ်စံၣ်လိၣ်လၢသိၣ်လိၣ်ပဖးဒီးဒိၣ်ဝဲအဝဲသ့ကွဲးတၢ်ဝဲဒုးအဖဲအိၣ်ထီၣ်န့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဖျါလၢအသးဘၣ်တံၢ်တံၢ်ဒီးသ့ကွဲးဂီၢ်လိၣ်အဝဲသ့ကွဲးတၢ်ထံၣ်ဘၣ်တၢ်သဝီလၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးလိၣ်အိၣ်မ့ၢ်ပိၤလိၣ်အပူၤကွဲးနီၣ်တဘျုးဘၣ်လိၣ်ပုၤသိၣ်လိၣ်တဖၣ်ကိးကွဲးဖိတဖၣ်ဒီးသိးကထုကဖၣ်တၢ်တပူၤအဆိကတၢ်လိၣ်ပထုကဖၣ်လၢပုၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးသိးယုၤကစုးကါပုၤဒီးသိးကမၤပုၤဂီၢ်မ့ၢ်ဒီးခိၣ်ဖျါတၢ်ဟံၣ်ဖျါက့ၢ်တၢ်ဂၤအယံၢ်ထုးထီၣ်ဒုးသ့ညါတၢ်ကတီၢ်တဖၣ်ဆုၤဟံၣ်ခိၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်လၢအကဲထီၣ်သးတဖၣ်အဂီၢ်လိၣ်ပထုကဖၣ်လၢယုၤကဆိၣ်ဂုၤပတၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးယၢ်ခိၣ်ယၢ်ခိၣ်ပုၤဂီၢ်မ့ၢ်ဒီးသိးယုၤကမၤပုၤပုၤလၢအတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ဒီးတၢ်ဆဲၣ်တၢ်ကွဲးသိးကဟ့ၢ်ပုၤကအဂီၢ်န့ၢ်လိၣ်ပစံးအမ့ၢ်ဒီးစးထီၣ်ဟးလိၣ်ဆုၤသဝီအကျိမ့ၢ်အိၣ်လိၣ်.

ပဟးခိၣ်ကွဲးဟံၣ်ဖျါလၢအလိၣ်သဘျုးတဖၣ်ပဲၣ်တြီတဖၣ်ဒီးကပိၣ်ကပပိၣ်ဖးဘၣ်ဒီးတဖၣ်လိၣ်ဟံၣ်လၢအဘျုးဒီးမ့ၢ်ပိၤယုၤ(၅၀၀)ပိၣ်ခဲၣ်ဖျါလိၣ်ဘၣ်န့ၢ်လိၣ်သဘျုးတုၤထီၣ်သ့ကွဲးသ့ကွဲးဒီးစၢ်ထးအက့ၢ်အခိပတံၤပတၢ်ပုၤတပူၣ်လိၣ်ဖဲပသမံသမိးကွဲးတၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးအဆၢကတီၢ်န့ၢ်ပထံၣ်လိၣ်သးဒီးပုၤစုၤလၢအိၣ်တၢ်ဒီးသအသဝီ(လၢပုၤကဆုၣ်ပျီန့ၢ်ဆုၣ်တဖၣ်အစု)မ့ၢ်မ့ၢ်ဒီးသိးကထုကတၢ်လၢအထံၣ်လၢဟံၣ်ဖျါလၢအသဘျုးသဘျုးတဖၣ်အိၣ်အလီၢ်န့ၢ်လိၣ်ကွဲးဖိတဖၣ်တမၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကရၢလိၣ်ဒီးသဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်သံကွဲးသံဒီးတၢ်ဒီးက

အဖီခိၣ်-နီၣ်သးတၢ်ကဲၣ်ခိၣ်ကဲၣ်န့ၢ်ကွဲးဖိတဖၣ်ထုကဖၣ်တၢ်လၢပိၣ်ခဲၣ်တၢ်ဂၤလၢအလိၣ်ကွဲးအပံၤဃုာ်ဖိဖိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယုၤလၢကတီၢ်ယုၤဘးခိ(အဖီခိၣ်ဆုၤအဖီလၢ)-ပယီၤသ့မ့ၢ်ခဲၣ်လိၣ်လၢကလဲၣ်ကျိအယံၢ်ထဲတလဲၣ်ဂၢၢ်ဟးဂီၢ်သ့ကွဲးကွဲးဒီးနီၣ်နီၣ်တၢ်မၤလိကွဲးဖိတဖၣ်ပုၤမ့ၢ်သးမၤကလိၣ်ခဲၣ်အိၣ်ထီၣ်ကသံတၢ်ကွဲးထွဲကသံဒုးဒုးလၢခီၣ်ကီၢ်စံာ်.

န့ၢ်အဝဲသ့ကွဲးအကျိတဖၣ်လိၣ်အဝဲသ့ကွဲးယုၤထံၣ်န့ၢ်ဝဲလၢဟံၣ်ဖျါ(၈၁)ဖျါအကျိ(၅၁)ဖျါန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်မ့ၢ်တဖၣ်ဒီးဘၣ်ထံးန့ၢ်န့ၢ်ကလိၣ်လိၣ်ပုၤသံခဲၣ်လၢအမ့ၢ်ပိၣ်မ့ၢ်အသးအိၣ်(၅၀)ဘၣ်စၢ(ကွဲးသရၣ်မ့ၢ်သးဘိ)ဒီးပတၢ်ကလၢအဖီခိၣ်ခဲၣ်လိၣ်ပုၤတဆဲတကဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးန့ၢ်န့ၢ်ကလိၣ်ပုၤယုၤဒီးဖိသ့ကွဲးခဲၣ်အသးအိၣ်ယုၤလိၣ်ဒီးပိၣ်ခဲၣ်တဆဲတန့ၢ်ဖိတကလိၣ်ပထံၣ်ဘၣ်ကွဲးဖိတဖၣ်ကန့ၢ်တၢ်ဟ့ၢ်မ့ၢ်ပုၤသးဒီးထုကဖၣ်န့ၢ်ပုၤသ့ကွဲးတဖၣ်အံၤအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဟ့ၢ်မၤလဲၣ်သးဖးဒိၣ်လိၣ်တၢ်ပုၤတၢ်ဖုးဒီးတၢ်ကီၢ်သ့ကွဲးတဖၣ်လၢအအိၣ်ဝဲဝဲအဝဲသ့ကွဲးပဲအဆၢကတီၢ်န့ၢ်လဲၣ်လိၣ်ကွဲးလၢတၢ်ဆဲၣ်တၢ်ကွဲးလၢအအိၣ်န့ၢ်ဆုၣ်အသးကံၤလိၣ်သးစီဆံၣ်ဖျါယၢ်အဝဲသ့ကွဲးဟ့ၢ်အဝဲသ့ကွဲးသးလၢအကြးအဘၣ်ဒီးတၢ်ကတီၢ်လၢအကြးတဖၣ်ဒီးသးစီဆံၣ်စုးကါအဝဲသ့ကွဲးပထုကဖၣ်တၢ်အသိးလိၣ်ပထံၣ်ဘၣ်အိၣ်မ့ၢ်တၢ်လိၣ်ကမၤမၤမ့ၢ်လိၣ်ယုၤသ့ကွဲးနီၣ်န့ၢ်ယုၤပုၤလၢအစံးပဲပုၤလုၤဝဲတဖၣ်စံးဘျုးယုၤလၢအမၤစၢၤအဝဲသ့ကွဲးဒီးဆုၤအပူၤဂီၢ်မ့ၢ်လၢကွဲးအိၣ်အိၣ်အယံၢ်လၢတၢ်ထုကဖၣ်စံးဝဲဒုးန့ၢ်န့ၢ်လိၣ်န့ၢ်သးဂုၤဒီးသိးအကသိၣ်လိၣ်အိၣ်လိၣ်.

ကရၢအံၤအိၣ်ဝဲလၢတလဲၣ်လိၣ်သဝီခဲၣ်န့ၢ်ရံၣ်ယုၤယုၤဒီးတၢ်ဂီၢ်သံကွဲးသံဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတၢ်ဒီးကန့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ယုၤဒီးထုကဖၣ်တၢ်လၢပုၤဂီၢ်မ့ၢ်အဂီၢ်လိၣ်ပဲပကဘၣ်က့ၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၢ်ကွဲးဖိခဲၣ်မၤမၤမ့ၢ်လိၣ်သးတံၢ်တံၢ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ကွဲးခဲၣ်အယံၢ်ဘၣ်ဆၢပစးထီၣ်ယုၤအဝဲသ့ကွဲးလိၣ်လၢခဲၣ်ကတၢ်ပထံၣ်အဝဲသ့ကွဲးလၢတၢ်လိၣ်လိၣ်သဘျုးသဘျုးတတီၢ်လိၣ်အဝဲသ့ကွဲးဂါအထၢၣ်လၢသဝီသးပုၤတကအဟံၣ်လိၣ်ဖဲယလဲၣ်ဘျုးထီၣ်န့ၢ်ယလဲၣ်ကွဲးန့ၢ်လိၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဒိတဲၤသးအပူၤဒီးယထံၣ်အဝဲသ့ကွဲးဆုၤလိၣ်အိၣ်တဖၣ်လိၣ်အဝဲသ့ကွဲးထုကဖၣ်တၢ်လၢပုၤသးပုၤတကအံၤအဂီၢ်လိၣ်ယသးပလၢဘၣ်ဒီးသိးယဘျုးကလိၣ်ယလဲၣ်လိၣ်စီဆံၣ်အဖီခိၣ်လိၣ်လၢတၢ်ပဲၣ်ကတၢ်ယုၤယိၣ်အပူၤယကွဲးအဝဲသ့ကွဲးထုကဖၣ်တၢ်ဒီးစိၣ်ဆုၤအဝဲသ့ကွဲးယတၢ်ထုကဖၣ်တဖၣ်ဘၣ်အပူၤလိၣ်ယစံးဘျုးယုၤလၢအစုးကါကွဲးဖိတဖၣ်အံၤအမ့ၢ်ယုၤအတၢ်သးကညါဒီးတၢ်ယုၤတၢ်ဖိခဲၣ်စးတဖၣ်အယံၢ်လိၣ်ယုၤစုးကါကွဲးဖိလၢအသးတိတဖၣ်တဖၣ်ထဲလၢကသံကွဲးသံဒီးတၢ်ဒီးကွဲးလိၣ်ဟံၣ်ဖျါလၢအဂ့ၤဘၣ်တၢ်န့ၢ်အမဲၣ်ညါဒီးသိးကပဲၣ်စိၣ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်မ့ၢ်လၢဒီးယုၤအတၢ်ဆဲၣ်တၢ်ကွဲးဆုၤပုၤတကအံၤဖဲတၢ်လိၣ်မၤဖးဒိၣ်ဖးဒိၣ်အကျိန့ၢ်လိၣ်.

ဝဲဒီးပပဲက့ၢ်ဆုၤဒုးကဝီၤဒီးသံကွဲးသံဒီးတၢ်ဒီးမၤသကိးတၢ်ဟံၣ်ဖျါပိၣ်ထွဲအတီၢ်န့ၢ်လိၣ်ပထံၣ်ဘၣ်တၢ်လၢအမၤလိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဒီးစုးကါအိၣ်ဆုၤတၢ်မၤလုၤလၢကွဲးလိၣ်လိၣ်သိးအံၤတခါမ့ၢ်တၢ်လၢအလိၣ်ကမၤမၤမ့ၢ်လိၣ်ပထံၣ်ဘၣ်တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်သးခုၣ်နီၣ်လၢအဝဲသ့ကွဲးအိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ထီၣ်လၢအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်န့ၢ်လိၣ်က့ၢ်ဒီးပုၤဟံၣ်ဖျါတၢ်ကစိၣ်တဖၣ်အသိးဒီးထံၣ်ဘၣ်အဝဲသ့ကွဲးပုၤထီၣ်အသးဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဒိၣ်သ့ကွဲးကွဲးခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်အသိးန့ၢ်လိၣ်အဝဲသ့ကွဲးထဲသံကွဲးသံဒီးဒီးဟံၣ်ဖျါတၢ်ဂုၤတၢ်ဂျိတဖၣ်န့ၢ်ဘၣ်လိၣ်အဝဲသ့ကွဲးမၤတၢ်သးခုၣ်စိၣ်ဆုၤပုၤကမ့ၢ်ထုကဖၣ်လၢအဝဲသ့ကွဲးအဂီၢ်ဒီးဟ့ၢ်အဝဲသ့ကွဲးတၢ်မ့ၢ်လၢလိၣ်အဝဲသ့ကွဲးဒိၣ်ထီၣ်လၢအတၢ်မိၣ်န့ၢ်ဒီးတၢ်ဆဲၣ်တၢ်ကွဲးဒီးတၢ်မၤစၢၤပုၤကလိၣ်ကွဲးဖိတဖၣ်စံးလၢတၢ်လဲၣ်ခိၣ်ဖျါဒုးသးအိၣ်မၤစၢၤပုၤအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ကွဲးကွဲးလိၣ်ပုၤလဲၣ်လိၣ်အဂီၢ်တၢ်အံၤဖျါဒိးသိးမ့ၢ်ဆုၤအပူၤဆံးဆံးဖိတခါန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဝဲၣ်ကသ့ကွဲးမၤကပိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဆုၤမ့ၢ်ဆုၤလၢတဖၣ်လိၣ်ထုကဖၣ်လၢယုၤကမၤကဲၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဆုၤလၢဒီးပဲၣ်စိၣ်န့ၢ်တၢ်မၤဝဲဒီးအစၢၤတဖၣ်လၢအဝဲသ့ကွဲးတၢ်လၢအပူၤတက့ၢ်ဒီးထုကဖၣ်လၢယုၤအသးစီဆံၣ်ကန့ၢ်ကွဲးအဝဲသ့ကွဲးသိၣ်လိၣ်အဝဲသ့ကွဲးညါအဂီၢ်တက့ၢ်.

ပတ်လက်ကနာကျီဖိတော့အတတ်နာမူ

ကွေး-ကွေးစံာ်ခါး(Jesse Cusic)

ဒီးယွာကဆု၊ နုတထံာ်ဗီ၊ ဒီးကမဲမံနသးလတတ်ယီဗုအပူ၊ ဒီးကမဲဆုာ် ထီာ်နုဗံနကွ၊ ဒီးနကမဲသးဒ်တသုာ်အလီာ်ဘာ်စီာ်အသီး၊ ဒီးဒ်ထံာ်ပာ်ပူ၊ လာ အထံတလီ၊ သံးဘာ်အသီးနွာ်လီ၊

ယရှါယ၊ ၅၅၅:၁၁(NIV)

ကိးဂိ၊ ဝဲးပု၊ ကွီဖိဒီးပု၊ မဲတတ်ဖိတဖာ်စီာ်နုာ်လီ၊ တတ်ဖိတတ်လံ၊ ဆု FBR တတ်မဲ လီလီ၊ အပူလီ၊ ဘာ်တနံ၊ နံ၊ စီာ်ဝဲသုာ်ဘာ်လကဘိတတ်သုာ်ထီာ်အသီး၊ ဘာ်တနံ၊ နံ၊ တတ်ကတိ၊ ကိးဒီးတတ်ဟးလီ၊ ဝဲးလီလီ၊ FBR ကွီဖိတဖာ်အဂီ၊ လီ၊ အါတကွာ် စီာ်ဝဲတတ်အိာ်တတ်အိ၊ ဟုသးဘိာ်တဖာ်လအပူ၊ လီလီ၊ ကိာ်ပယီ၊ ဒီတဘုာ်အပူ၊ တတ်အိာ်တတ်အိ၊ လာတနံနုာ်အဂီ၊ လီ၊ တတ်အံ၊ တပတတ်နီတဘုာ်ဘာ်လီ၊ တတ်အိာ်ဝဲ တမံမဲလကဘာ်စီာ်အိ၊ အိ၊ ထီာ်တိ၊ လကသံာ်အးအဂီ၊ မုတမုာ် FBR တတ်မဲလံအ ဂီ၊ လီ၊ ဒ်တတ်ဖိတဖာ်အသီး၊ ပု၊ ကညီအက၊ (၂၀၀)ရဲာ်လီ၊ သးအကျိတကျိ၊ စီာ် တတ်ဘိာ်တတ်စု၊ လအပူ၊ လီ၊ မုတမုာ်ထာ်အပူ၊ ဖိလအခိာ်တိသုာ်လီ၊ ဟဲစီာ်နုာ် တတ်ယတတ်စီာ်ဆုဒဲကတိ၊ အပူလီ၊

ဘာ်တဂီ၊ ဝဲယကွာ်ကွီဖိတဖာ်အဆကတိ၊ ဒ်တတ်အကျိတကျိ၊ ပု၊ ဟဲနုာ် လီ၊ ဆုဒဲကတိ၊ လီ၊ ယတနုာ်ဒ်လဲာ်ယမဲာ်ခွာ်ဘာ်၊ ကွီဖိအါနုာ်တတ်ယာ်ယာ်နုာ် ကဘာ်စီာ်တတ်အိာ်တတ်အိ၊ မုတမုာ်တတ်အိာ်ထွာ်ခါခါအလီ၊ နုာ်ယထံာ်ဟဲစီာ်ဖိ ကိတဖာ်လီ၊ ပု၊ တက၊ ဝဲတက၊ ဟဲစီာ်နုာ်ဖိသုာ်ခံ၊ ဖိတဆုာ်တဖာ်ဒီးသုာ်ထုာ်ဆံး ဖိတဖာ်လီ၊ မုာ်အဝဲသုာ်မဲတတ်မနုာ်လဲာ်၊ ပလိာ်ဘာ်တတ်အိာ်တတ်အိ၊ ဒီးတတ်အိာ်ထွာ် အဆကတိ၊ ဘာ်မနုာ်အယီအဝဲသုာ်မဲလကတိ၊ တတ်ဆကတိ၊ စီာ်ဝဲကိလအက ယတဖာ်လကပူ၊ လဲာ်နုာ်၊

ယတိာ်ကွီဖိအကျိလကအစီာ်ဖိတဖာ်ဖဲအဝဲသုာ်လဲ၊ သကိးဆုဒဲကတိ၊ ဒီးဟဲ လီ၊ ဖိကိတဖာ်လကအနု၊ မုနုာ်ဆီဒီးအလွဲ၊ အါကလုာ်လကဖိသုာ်ခံကစုထီာ်အလီ၊ အမဲာ်ညါလကဘာ်တတ်အိာ်လကတိ၊ ကွီဖိတဖာ်လကကိ၊ ပု၊ နုာ်ညီနုာ်ခွာ်ဟီာ် ခိာ်တတ်ပုလတတ်လုာ်ခိာ်အကပဘာ်ဆုာ်အဝဲအံ၊ ဘာ်တတ်မုာ်ထီာ်အလီ၊ တခါ လာဒဲကတိ၊ အခါသးလီ၊

တတ်အိာ်သးဒီတခါနုာ်မနုာ်ယလီ၊ ဒီတနံပအိာ်ဒီးတတ်အိာ်မိာ်လကမုာ်ပဝဲ ကတိ၊ ကတိ၊ ဝဲးကွာ်ခဲမဆုာ်ခါလီ၊ ကဘိယု၊ ကွဲးတဖာ်ယုာ်လပခိာ်လီ၊ ဒီးပဘာ် အိာ်ခွာ်လကတတ်ပုတဖာ်ဒီးထဲပဘာ်အိာ်မုာ်တတ်လီ၊ သးဘိးလီ၊ လာယသးပု ယအဲာ်ဒီးစံးပု၊ လကပတကြးဟဲလီ၊ ဖိတဖာ်ဘာ်၊ ပကြးပညိာ်ထဲဒ်လက ကွဲးစးအိာ်မုတတတ်ဒုးဝဲလီ၊ ဘာ်ဆုာ်ယဟဲသုာ်ဟဲသးလကတတ်ဒုးအံ၊ ကဲထီာ်

တတ်လဲ(၇၅)နံာ်လဲဒီးလပအိာ်မုအဆကတိ၊ ဒ်လဲာ်ဘာ်တဘာ်မုာ်ဝဲမဲကဝဲ လီ၊ အယီကွီဖိတဖာ်အံ၊ ဆတတ်ဝဲလကကွဲးစးအိာ်မုအသီး၊ ကကထီာ်ပသီ ထီာ်လီ၊ လကကိးနုာ်ဘုတဖာ်အလီ၊ နုာ်မဲပကဟဲစီာ်သကိးတတ်ယံတတ်လက လက အမုာ်ဖိတဖာ်ဒီးဟဲးနုာ်တတ်ဆကတိ၊ လကမဲသးခုတတ်လကယု၊ တုလီ၊ ဟဲလီ၊ အ ယံအလကပဟီာ်ခိာ်လီ၊ အံ၊ လီ၊

ဒီးစံးဘာ်အပူ၊ အဘိာ်၊ လတတ်အံ၊ အဗီ၊ ယစံးဘာ်သု၊ ဘာ်ယီာ်တတ်လက သးအဂီ၊ လကသုကအိာ်တတ်ဒ်လဲာ်ဒ်လဲာ်အဂုာ်တဂု၊ ဒီးလကနီ၊ ဒီအဂီ၊ လကသုက ကတတ်သီးတတ်ဒ်လဲာ်ဒ်လဲာ်အဂုာ်တဂု၊ သးနုာ်ဂု၊ နုာ်တတ်အိာ်တတ်အိတကွာ်လီ၊ ဒီးနီ၊ ခိနုာ်၊ ဂု၊ နုာ်တတ်ကတတ်သီးတကွာ်လီ၊ တတ်လကဖိဒုာ်ညါနုာ်၊ မုာ်အိာ်ထီာ်ဝဲဒ်လဲာ်ဒ် လဲာ်နုာ်၊ ကွာ်ဆိကမိာ်တကွာ်၊ တမဲဘာ်တတ်ဘာ်၊ တလုာ်ဘာ်တတ်ဘာ်၊ ဘာ်ဆုာ်ယစံး ဘာ်သု၊ စီ၊ ဝဲလီ၊ မဲ၊ အိာ်ဒီးအကဟုအကညီ၊ ခဲလကနုာ်၊ ကုသီးတတ်တဂုထဲသီးဒီး ဖိဒုာ်ညါတဖိးနုာ်ဘာ်၊

လူ၊ ကာ် ၂၂-၂၃-၂၇ (NIV)

ကွီဖိတဖာ်စီာ်တတ်စု၊ တဖာ်လာ ကိာ်ပယီ၊ ကစါခိာ်၊

အဖိခိာ်-မဲာ်လကပုဘာ်ကိဘာ်ခဲဒဲကတိ၊ ဘူးဒီးဝဲစီ၊ ယီ၊ ကိာ်၊

ပုဘာ်ကိဘာ်ခဲအဂုာ်အကျိ

ကွေး-ကု(၈)ကီစလု(၈) (James Gonzalez)

ကညီရကွာ်အိာ်ဘူးလံတကလကအမဲမုာ်ဒုးအိာ်ဒီးအမဲဒီးအဖိသကလက မဲာ်လကပုဘာ်ကိဘာ်ခဲဒဲကတိ၊ အပူလီ၊ ဒုးဘူးမုာ်တုာ်ပုလကအခူဂါကတတ်လကဖရံ ဘါမဲရကွာ်တဖာ်အကျိလကအပူကွာ်အနံာ်တဆံအတိ၊ ပုလီ၊ အဝဲမဲတတ်လက ကိာ်ပယီ၊ အမုးရဲာ်လကပကံ၊ အိတလကအပူဒီးလဲတုာ်ဝဲလကမုာ်ထီာ်လီ၊ ခါသးဒ် သီးကမဲ၊ စု၊ ပုလကအိာ်ဒီးတတ်ဆိာ်တတ်မနုာ်တဖာ်ဖဲနုာ်လီ၊ တတ်ဂိတဖာ်ဒီးတတ်ဂိ မုတဖာ်လကပသးပု၊ နီာ်တသုလကအပူကွာ်အနံာ်တဆံမဲးရဲာ်အပူနုာ်မုာ်ဝဲဒုးဘူး ဒီဝဲမုတမုာ်အပူလကအသိာ်လိတဖာ်အဆိာ်လီ၊ ဘာ်ဆုာ်အဝဲအံ၊ အဝဲခိးဝဲလက ကဲလဲဆုထံကိာ်အကတဘုာ်၊ အယီသတးဒီးအဖိတဖာ်ကအိာ်ဒီးခွဲးယာ်လကဒီး နုာ်ဘာ်တတ်ကုာ်ဘာ်ကုာ်သုလကအကိာ်အစီအိာ်လီ၊ ဘာ်တဘာ်ကဘာ်အိာ်မု လထံကိာ်လကအလဲထီာ်လဲထီအါနုာ်ပထံကိာ်၊ ကပုဖျးဒီးတတ်ပျဲတတ်ဖုးလကကိးနုာ် တတ်ဒုးတတ်ယလကကဘိယုမုတမုာ်တတ်ပု၊ နုာ်ဆုာ်တတ်လကအဆိာ်ဘံာ်ဆိာ်ဘာ်တတ် တခါသနုာ်ကု၊ ဒုးဘူးကစံးနုာ်လကအဝဲမုာ်လကကွဲးကအိာ်လကခဲတတ်လီ၊

ဒုးဘူးအိာ်အပူကိာ်မုာ်တဖာ်လီ၊ အဝဲအိာ်အထံအကိာ်ဟီာ်ခိာ်လီ၊ လီ၊ အ ဆကတိတတ်အိာ်မုအါတကွာ်စုးကါဝဲလကတတ်မဲ၊ စု၊ ပုလိာ်ဘာ်တဖာ်လီ၊ ဘာ် ဆုာ်ခိဖျိလကတတ်သဘာ်ဘုာ်ကဲထီာ်ဆုညါလကကိာ်ပယီ၊ ပုအယီ၊ အဝဲဘာ်ယုထာ ဝဲကိကိခဲလကတတ်ဆုကွာ်ထွာ်အဟံာ်ယီဂု၊ ဂု၊ အဂီ၊ လီ၊ ဒုးဘူးတမုာ်ထဲတကဘာ် လီ၊

ဟီာ်ခိာ်ဒီဘုာ်ပုဘာ်ကိဘာ်ခဲဘိမုာ်ကရု(UNHCR) ဟဲဖျါဝဲလကပုဘာ်ကိ ဘာ်ခဲအါနုာ်(၉၀၀၀)တဖာ်အိာ်ဆိးဝဲလကကဲစီ၊ ခွဲးဖျါလကယီ၊ ကိာ်အပူလီ၊ တတ်နုာ်အမဲာ်ညါယီ၊ ကိာ်ပဒိာ်အစရီဟဲဖျါလကပုအါနုာ်(၄၈၀၀၀)အိာ်လကအထံ အကိာ်တဆိာ်ဘာ်လီ၊ ဒဲကတိ၊ အလီလဲ၊ ကတတ်လကယီ၊ ကိာ်မုာ်ဝဲမဲာ်လကဒဲကတိ၊ လက အဘူးဒီးမဲစီ၊ လီ၊ ဒဲကတိ၊ အံ၊ အိာ်ထီာ်ဖဲဘုာ်ခဲနုာ်၊ ဒီးပုအိာ်တနီ၊ လကအပူအါနုာ် ဒီးအနံာ်ခဲဆံလဲလီ၊ ပုဘာ်ကိဘာ်ခဲလကအိာ်မုလကဒဲကတိ၊ ပုနုာ်တတ်တပျဲလက မဲတတ်ဘာ်၊ ဒီးတနီ၊ နီ၊ ဒီးနုာ်ဘာ်စု၊ နုာ်စု(၂၀)ဒီလဲာ်လကနီ၊ တကဘာ်တကတတ်အိာ် အဂီ၊ လီ၊

ထကဖာ်ယုာ်ဒီးပုလကဟီာ်ခွါ၊ ဟီာ်မုာ်ဒီးဖိသုာ်တဖာ်ဖဲအဝဲသုာ်အိာ်မုလက ကိာ်တဘုာ်လကတတ်အိာ်သးတလီ၊ တတ်လီ၊ ဆဲးလကအါနုာ်အါလဲလီ၊ မဲပကထုက ဖာ်စုာ်ကိးလကပုဘာ်သုးလီ၊ သုးကွဲးဆုထံကကိာ်ဂု၊ ဒ်သီးကသုာ်ထီာ်တတ်အိာ်မု အသိးဘာ်သုာ်သုာ်ကဟဲကု၊ ဆုကိာ်ပယီလကခါဆုညါတတိ၊ တီ၊ အဆက တိာ်လီ၊

တတ်ထုကဖာ်အဂုာ်အကျိ

တတ်လီ၊ လကအကိခဲကတတ်အပူဒ်လဲာ်နုာ်ပုကညီတဖာ်ကသုာ်ညါခရံာ်အတတ်ဆဲာ်၊ မဲဘာ်လီာ်ဖိးဒုကုသးတကဒီးတက၊ အယီသတးဒီးတတ်မုာ်တတ်တိးဒီးတတ်မုာ်တတ်ခုာ်လက ကစံာ်ဂါကု၊ အဂီ၊ တကတတ်၊

တၢ်ကွၢ်ထွဲဆူၣ်ချ့လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤမဲၣ်ညါ

ကွဲး—အဲဒါရံၣ်ဟူၣ်(လ)(Andre Huegel)

ယွၤမၤတၢ်တီၢ်တၢ်လီၤ,ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢကယၢ်ပုၤလၢတၢ်မၤအဲဒါနးအီၤ အကီၢ်လီၤ,စံးၣ်ၣ်ၣ်

သုတနီၤနီၤကအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်,ကီၢ်ပယီၤအပူၤခ့ၣ်ဆူၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ဒ်လဲၣ်လီၤ.အပူၤကွၢ်တၢ်ကတီၢ်လီၤသးဒီးသုးခိၣ်ယီၤတၢ်လၢက ရၣ်န့ၣ်ကီၢ်စံၣ်အပူၤဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်အဲဒါအဆၢကတီၢ်,အဝဲတဲာ်န့ၢ်ပၤယၤလၢ “အဲဒါ အဲဒါပတၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အိၣ်လီၤ,ဘၣ်ဆၣ်ပယီၤသုးမ့ၢ်န့ၣ်ကွဲးစးယုပုၤဒီးမၤဟး ဂီၤကွၢ်တၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်လၢကဘိယုလီၤ.ပအိၣ်ဒီးသရၣ်မ့ၢ်ကွၢ်ပုၤဆါတဖၣ်, ဒီးကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်လၢအဲဒါတဲာ်စံၣ်ဖျိးဖဲတၢ်မၤန့ၣ်စိကမိၣ်.အဲဒါလီၤခဲဒီးအဲဒါ အဲဒါမၤစၢၤကမုၢ်တဖၣ်လီၤ.တၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အဲဒါတဖၣ်ထဲယါဘျီသုးဖိတဖၣ် ဘၣ်,အဝဲသ့ၣ်မၤစၢၤကီၢ်ကမုၢ်ခဲလၢလီၤ.ယွၤအဘျီဒီးအဖျိၣ်အယိ,ပဟ့ၣ်က သံၣ်ကသီတဖၣ်သုးဒီးအဖၢလီၤ.တၢ်ကွၢ်ထွဲလၢတၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အဲဒါမ့ၢ်အိၣ်လီၤ လီၤ.ပုၤဆါတလီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်,ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိဖိညီၣ်န့ၢ်ဟဲ သကိးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒ်သိးကကွၢ်ထွဲအဝဲသ့ၣ်ဒီးသဝီဖိတဖၣ်ဟဲစိတၢ်အိၣ်တၢ်အိ ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတဖၣ်,ဒ်သိးတၢ်ဆါဟံၣ်မၤတၢ်ဆူၣ်ညါကသုအကီၢ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်လၢအလီၤသးအုးမ့ၢ်ပုၤဆါတဖၣ်,ဆူၣ်ချ့ ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤဖိတဖၣ် ဒီးတၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အဲဒါတဘၣ်တၢ်ဟံၣ်အီၤဒ်ပုၤကွၢ်ကီၢ်တၢ်လၢအကပၤတဖၣ် ဘၣ်,ဘၣ်တၢ်ခးပညိၣ်အီၤလၢပယီၤသုးမ့ၢ်,ကွဲးစးဝဲလၢကမၤဟးဂီၤအီၤလီၤ.တၢ် ဟံၣ်ပျီတဖၣ်လၢကရၢအပူၤတဖၣ်လၢပျီပုၤဆူၣ်ညါဟံၣ်ဟံၣ်ကမုၢ်တၢ်အဲဒါလီၤ.

ကီၢ်ပယီၤန့ၣ်ဒ်သိးလီၤသးဒီးတၢ်လီၤအကတဖၣ်လီၤ.ပုၤတဆူၣ်တချ့ဒီးတၢ် ဆါတနီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်သးသဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲလၢက သံၣ်သရၣ်စံၣ်နီၤတဖၣ်လီၤ.ပုၤဖိသံၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်ဖျိၣ်ဒီးလိၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးကါ သးတဖၣ်စ့ကိးအိၣ်ဒ်သိးသိးဒီးထံကီၢ်အကလီၤ.ပုၤတနီၤတူၢ်ဘၣ်ကလုာ်ဟးဂီၤ, ခဲစၢ်တၢ်ဆါ,ပံၣ်ဖးခိၣ်ညိး,ဖဲန့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.တၢ်န့ၣ်အမိၣ်ညါတၢ်ဒုးတၢ်ယၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကီၢ်တဲာ်ခဲအကလုာ်လီၤဆိတဖၣ်,စုတုၢ်ခိၣ်တၢ်အယိတၢ်သ့ၣ်ဟး ဂီၤသးဟးဂီၤ,သ့ၣ်ကွၢ်ထွဲဖျိ,ပသိၣ်ပုၤသ့ၣ်တၢ်ဆါ,ပသိၣ်ပုၤကလံၤတၢ်ဆါ,ခိၣ် န့ၣ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးဒုးပုၤတီၢ်တၢ်ဒီးတၢ်ဆါအကတဖၣ်အါမးလီၤ.

တၢ်ကီၢ်တဲာ်ခဲဒ်သိးအဲဒါခဲလၢလိၣ်ဘၣ်ဆူၣ်ချ့ ကွၢ်ထွဲပုၤမၤသကိးတၢ်ကရၢ တဖၣ်လၢအနီၤဟံၣ်တၢ်ဆါသဘၣ်ဘၣ်တဘျီဒါလၢကယါဘျီတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ အကီၢ်လီၤ.ကရၢပၣ်ယုၣ်ဒီးပုၤကသံၣ်ဖိတဖၣ်,ကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်,သရၣ်မ့ၢ်ကွၢ် ပုၤဆါတဖၣ်,ဒီးမၤကွၢ်စးအုၣ်ကွၢ်သုဖိတဖၣ်,ပုၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ရဲၣ်လီၤကွဲး လီၤတၢ်,ဒီးအကတဖၣ်လီၤ.ပပုၤဒီးတၢ်စံးဘျီလၢဆူၣ်ချ့ ကွၢ်ထွဲပုၤမၤသကိးတၢ် တဖၣ်လၢအသးအိၣ်အိၣ်မုၢ်ဒီးပုၤတဖၣ်အဲဒါ,မပုၤပုၤဂီၢ်တၢ်လိၣ်အတၢ်လီၤဟံးဒီး တစံၣ်ဖျိးကွၢ်ဝဲအယိလီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်အဲဒါအိၣ်ဒီးအနီၤကစၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ယီၢ် ဒီးအတၢ်တူၢ်ဆါခိၣ်ဆါသးလီၤ.

တၢ်န့ၣ်အမိၣ်ညါပစံးဘျီဘၣ်ကရၢကရီၤအကခဲလၢလၢအယုတလၢက အိၣ်ဒီးပုၤကမုၢ်လီၤ.ကသံၣ်ကသီတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤအဲဒါအိၣ်ဒီးမး အယိထဲပုၤကညီတကမုၢ်တမ့ၢ်ကရၢကရီၤထဲတဖၣ်မၤတထီၣ်ဘးဘၣ်လီၤ.ထဲလၢမၤ သကိးတၢ်ဒ်သိးသိး,အဲဒါလီၤကွၢ်လီၤသးဒီးပုၤလီၤသးတၢ်ကမၢ်အပူၤန့ၣ်ပမၤ စၢၤကမုၢ်လၢကီၢ်ပယီၤပုၤသုလီၤ.

တၢ်ယါဘျီမ့ၢ်တၢ်မၤအကါခိၣ်တဖၣ်လၢခရံၣ်အတၢ်သးခုကစီၣ်တၢ်မၤအပူၤ လီၤ.အတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအါတက့ၢ်လၢတၢ်မၤစၢၤပုၤကဖဲအအိၣ်လၢပုၤဂီၢ်မ့ၢ်အကျါ

လီၤ.တဘျီတခိၣ်ပပလၢာ်ဘၣ်ဒ်သိးအဲဒါလီၤ.သန့က့ၢ်.ပတၢ်မ့ၢ်လၢမ့ၢ်ဝဲပကကွၢ် တၢ်ယီၢ်ထီၣ်ခိၣ်ထီၣ်,ဒ်ယုၣ်ရူၤမၤတၢ်ဝဲလီၤ.

လၢတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဆုးတၢ်ဆါအပူၤ,ပဘၣ်တၢ်ဒုးပလီၤပုၤလၢတၢ်မ့ၢ်လၢ လၢအအိၣ်ဒီးဆူၣ်ညါလီၤ.လံာ်သးသယုၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်သးမံးဒ်ဒ်လံာ်အဲဒါ သိးလီၤ.

ယၢ်တၢ်အဲဒါလၢယသးကံာ်ပုၤလီၤ.မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးယမ့ၢ်လၢတၢ်လီၤ.မ့ၢ်ယွၤအ ဘျီအဖျိၣ်,မ့ၢ်အသးတက့ၢ်ဘၣ်သတးဒီး,ပတတုၤဘၣ်လၢတၢ်ဟးဂ့ၢ်ဟးဂီၢ်ဘၣ် လီၤ.အဘျီအဖျိၣ်အသီအိၣ်ဝဲကိးဂီၢ်ဒီးလီၤ.နမၤတီၢ်နကလုာ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလီၤ. ယသးစံးဝဲ,ယွၤမ့ၢ်ယကီၢ်လီၤ.မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးယမ့ၢ်လၢတၢ်လၢအီၤလီၤ.ပုၤလၢအကွၢ် လၢယွၤအကျဲ,ပုၤလၢအသးဃုယွၤတဖၣ်န့ၣ်ယွၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအကီၢ်လီၤ.ပမ့ၢ်လၢတၢ် ဒီးကွၢ်လၢယွၤအတၢ်အုၣ်ကွၢ်အကျဲအကျဲအိၣ်ယိကလၢန့ၣ်မ့ၢ်အဂုၤလီၤ. သးသယုၢ်တၢ်ဒုး ၂၀— ၂၆

ယုၣ်ရူၤဒုးအိၣ်ထီၣ်သးအတၢ်လဲလိာ်

၂၀၂၃န့ၣ်လၢမုၢ်(၂၂)သီအပူၤ.ရုက္ခသးစၢ်တကယုဒီးဘျီအသးလၢထံလီၤ. စံးဝဲ “ယပလၢာ်ဘၣ်ယွၤအသးလၢအမၤလၢယၤစးထီၣ်လၢယန့ၣ်လီၤလၢတၢ်မၤလီၤ အဲဒါအပူၤကွၢ်တနံၣ်လီၤ.” အဝဲကွၢ်ပုၤဒီးစ့ဒီးဘျီထံ,ပလၢာ်ဘၣ်ဝဲယွၤအိၣ်ဝဲဖဲပုၤ ယုထုကဖၣ်အီၤအဆၢကတီၢ်.ဒီးအနီၤကစၢ်ဒုၣ်သးအိၣ်မၤဒ်န့ၣ်စ့ကိးလီၤ.အ ဆိကတၢ်စံးဝဲသါတန့ၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘၢနီၣ်တမံၤဘၣ်လီၤ.စးထီၣ်လၢ အဝဲအိးထီၣ်အသးန့ၣ်အဝဲစးထီၣ်ပလၢာ်ဘၣ်ယွၤအသးလၢအလၢဒီးအတၢ်အိၣ် လီၤ.အဝဲစးထီၣ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ဒီးစ့ဒီးဘျီထံဒီးထုကဖၣ်ဝဲလီၤ.အဝဲပလၢာ် ဘၣ်ယွၤအိၣ်ဝဲလီၤ.သးအိၣ်လဲလိာ်အတၢ်အိၣ်မုၢ်ဒီးကဲထီၣ်ပုၤပိာ်ယုၣ်ရူၤအခဲလီၤ.

ဘၣ်တန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒုးန့ၣ်ဝဲတၢ်ဂီၤမုတခါလၢဒဲကဝီၤအပူၤ.ဒီးတၢ်ဂီၤမုအသီ အဲဒါအမံၤမ့ၢ်ဝဲ “ယုၣ်ရူၤတၢ်လဲလိာ်ဖးခိၣ်” လီၤ.တၢ်အဲဒါဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မုထီၣ်ဂဲထီၣ် လၢကီၢ်အမဲရကၢ,လီၤဆီဒုၣ်တၢ်လၢပုၤသုဖဲဟးပံၣ်ဖိတဖၣ်ဖဲၣ်ဝဲန့ၣ်အလီၢ်ခဲ ဒီးၣ်ၣ်ၣ်ဝဲထံးလီၤ.စံးဝဲ “ယကွၢ်တၢ်ဂီၤမုဒီးယထံၣ်ဘၣ်ယွၤအိၣ်ဒီးပုၤဒီးအ

အဖိခိၣ်—ပုၤဟံၣ်ဆါတၢ်တကးဒီးန့ၣ်တၢ်ယါဘျီလၢအပူၤလီၤလၢကျိဘၣ်ဒီး. ဘးခီအဖိခိၣ်—ကသံၣ်သရၣ်ဖိတဖၣ်စိပုၤဂီၢ်တၢ်မၤဖိတကလၢ အခိၣ်ဘၣ်ဒီးဒီးပိာ်ဖးကွၢ်လၢမ့ၢ်ပိာ်. ဘးခီအဖိလၢ—ကသံၣ်သရၣ်ဖိတဖၣ်မၤလီၤတၢ်သုပုၤကြိယာ်သ့ၣ်.

တၢ်အဲဒါအဂုၤလီၤ.ဖဲယထံၣ်ဘၣ်ပုၤသးစၢ်တဖၣ်ဒီးစ့ဒီးဘျီသးလၢထံန့ၣ်ယသ့ၣ် ညါလၢယကဘၣ်မၤတၢ်အဲဒါလီၤ.ယအဲဒါဒီးဒီးဘျီသးလၢထံအဲဒါတဘျီယီလီၤ. ဖဲတၢ်ဂီၤမုဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်အဝဲသးအိၣ်ဒီးဘျီသးလၢထံဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်န့ၣ်ယီၢ်လံ လီၤ.လၢခံတသီန့ၣ်အဝဲအိၣ်ဒီးစံၣ်န့ၣ်လီၤ.ဆူထံလံလီၤ.ဘၣ်ဆၣ်အဝဲကတီၢ်တၢ် ဒီးရုက္ခအဂုၤလၢအမ့ၢ်ဝဲပုၤခရံၣ်ဖိဒီးထုကဖၣ်သကိးတၢ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဟဲဒီးဖဲက ဝီခိၣ်န့ၣ်ဒီးဘလးသံကွၢ် “မ့ၢ်ယဒီးဘျီထံတန့ၣ်အဲဒါသ့ၣ်” လီၤ.

“သုသၢ်” အဝဲစံးဆါဒီးအဝဲသ့ၣ်လဲလီၤ.ဆူထံကျိလၢဒဲကဝီၤအကပၤဒီး ဒီးစ့ဒီးဘျီအီၤလီၤ.ပုၤကိးဂၤဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်သးခုလီၤ.တၢ်ဘျီဒိၣ်မးလၢထုကဖၣ် န့ၣ်အကီၢ်ဒ်အဝဲမ့ၢ်လဲယွၤအဘိမုၢ်ဖိတကလၢတၢ်အဲဒါအပူၤ.လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးမုခိၣ် လီၤ.

ဘလးအတၢ်ဒီးစ့ဒီးဘျီသးလၢထံဒီးတၢ်သးခုအမုၢ်လၢအပိာ်ထွဲလၢခဲ.

ဆည်လီဆူတဖန်

ကွဲး- မိ (ပုဟ့တ် FBR တာ်မလီ)

ခိဖျီပုတနီအတော်မအလီ၊
အဝဲသ့ဉ်ဟ်တုာ်ပုဒိဉ်ဘာပတော်သနိ၊
မိသုးအတော်ပဆူတအိဉ်လၢတဂု၊
အဝဲသ့ဉ်ယုထက့သဘျုး

သးစာ်တဖန်ဘဉ်ခိအမၤ
ဒ်ဂီုန့ဉ်ပဖဲတံးဒုးယု၊
အတော်ဒုးအံတံ၊တတိ၊
ပဉ်နီဖးတသ့လီဆီ

လါအကပိ၊မုနတံးခံးကးဘ၊
ခိကစာ်ကလိ၊စိာ်ထာ်ဝံချု၊
လဲထီဉ်ဒုးတံဂံဘါတထီဉ်ဘး၊
ဘဉ်ဆဉ်န့ဉ်က့တတုာ်စါလီသး

တံကလုာ်လီဘဉ်၊လဲဆူတံးဒုးပျီသတး၊
ပျံတံဘဉ်ဆဉ်ထီဉ်ဒုးသး၊
မုာ်ဟဲက့ကအိဉ်ဘဉ်တံညဉ်ကသုတခွး

ဟ့ဉ်လီသး၊သ့ဉ်လီတံးသးဒုး၊
ဒ်တံဖိယာ်ယုာ်န့ဉ်လီဆူမ့ဉ်အု၊
တံအတော်သီဟဲဘဉ်ခိ၊
က့သဉ်ဖျီဉ်သဉ်ဟဲဘဉ်ဖျီ၊
န့ဉ်လီဆဲးဘဉ်သးနါပု၊
ဆုဖဲဆုညဉ်ဖျီန့ဉ်ဘဉ်၊
စံးတုာ်ဝဲ သိဉ်ဒုးယုကလဲဆိဟ်
သးသမုလၢအဘဉ်လီဆူတဖန်...

မိတံးဒုးအံကတံတက့၊
မိပဟီဉ်ခိဉ်မုာ်ထီဉ်က့တက့၊
မိပုလၢတစါအခါဆူညါပံဝဲလၢဝဲတက့၊

ဒ်သိးဆဉ်လီဆူလၢတဒိးန့ဉ်တုာ်အတော်မိစိာ်တဖန်
ကဆဲးကပိကပြုာ်လၢမုခိဉ်လီအဂီု၊
ခိသိဉ်ခိခါလၢတံးသ့ဉ်ခဲလၢသ့ဉ်စ၊
မိပဟီဉ်ထီဉ်စုဒိးမသကိးတံလၢ
တံထဲးလၢကံဉ်သုးမိမိရီုအဂီု၊
န့ဉ်လီဟ့ဉ်ဂံမၤသကိးတံဆူဉ်ဆူဉ်မိ...

ရုက္ခာ(သ)ဂါ ဟ်ဖျါဒုးသ့ဉ်ညါအတော်စုာ်တံန့ဉ်ဆူကမုာ်

ဖရံဘါမါရုက္ခာ(FBR) န့ဉ်ဘဉ်တံဟ်ဖျီဉ်ဟ်အိလၢတံးစုာ်တံန့ဉ်ဒိးကလုာ်
န့ဉ်အါန့ဉ်ဒိးပုခဲလၢလၢအတုာ်လီာ်အာဉ်လီလၢကမၤစၢသကိးလီာ်သးလၢတံ
အဲဉ်တံက့အပုလီ၊ပုအါဂါအဂီု၊ယုဉ်ရုးမုာ်ဝဲတံအဲဉ်အံအဂီုထံးဒိးတံဒိး
ဘျုထံမုာ်ဝဲတံစိတံဆဲအတော်ဟ်ဖျါလၢအဟ့ဉ်လီသးအာဉ်လီလၢကပိထံအံ
ဒိးအဲဉ်ပုဂၤဒ်ယုအဲဉ်ဆိပဝဲသ့ဉ်အသိးလီ၊ဖဲလါဒ်စ့ဘဉ်(၃၀)၊၂၀၂၂န့ဉ်
ရုက္ခာအဂါ(သ)ဂါအတော်ဟ်လီသးလၢကဟ်ဖျါထီဉ်အတော်စုာ်တံန့ဉ်လၢယုဉ်ရုး
ခိဖျီဒိးဘျုထံလၢတံသကိးရုက္ခာ၊သရဉ်သိဉ်လီတံတဖန်ဒိးကပိမိအါဂါအမဲဉ်
ညါလီ၊ပုတနီအဂီုတံဆဲတံအံမုာ်တံသးခုဖဲအဝဲသ့ဉ်က့က့ဆူအဘဉ်က
ပိအပုလီ၊ဘဉ်ဆဉ်ပုတနီအဂီု၊တံဟ်ဖျါလၢတံသးဒုးအံပိထံဒိးတံဘဉ်
ယိာ်လၢဖဲအဝဲသ့ဉ်က့ဆူအဟံဉ်ဖိမိဒိးဘဉ်ကပိလၢအတံဘဉ်သးထီဒါပု
ခရံဉ်ဖိလီ၊အဝဲသ့ဉ်ခဲလၢဟ်ဖျါထီဉ်လၢအနီကစာ်တံတံဒုးဝဲလၢဖဲအထီဉ်
FBRတံမလီအဆၢကတံ၊ခိဖျီလၢပုသိဉ်လီတံတဖန်၊ဘဉ်ကပိမုတမုာ်တံထု
ကဖန်အယိဒိးယုထံးဘဉ်အဝဲသ့ဉ်လီ၊ရုက္ခာလၢအဒိးဘျုထံသီသီတဖန်အါတ
က့မုာ်ပုသးစာ်တဖန်ဒိး၊ယုလၢနကထုကဖန်န့ဉ်အဝဲသ့ဉ်တံအိဉ်ဆူဉ်ဆိဉ်ချု၊
အဟံဉ်ဖိမိဒိးအထံကီအဂီုကဒိးလီ၊အါန့ဉ်အန့ဉ်၊အဝဲသ့ဉ်ထုကဖန်လၢတံ
မုာ်တံပုလၢအပုကလုာ်ဒိးအဝဲသ့ဉ်အန့ဉ်ဒါအဂီုလီ၊ဝံသးစုးန့ဉ်လီထုကဖန်
တံဒိးဟ့ဉ်လၢဟ့ဉ်ကပိယုအပိမုာ်ပိဉ်ခါတဖန်လၢအလီလၢတဖန်တက့၊

စးထီဉ်လၢအဖိခိဉ်စုစုာ်စုစုာ်
ဆူထု - ခဲညါ(ပယီု)၊ကီု
(ကရုာ်န့ဉ်)၊သးထုအု(ကရုာ်န့ဉ်)၊
န့ဉ်ယီု၊စါလံလုာ်(ကညီ)၊
စာ်အံထီ(ကညီ)၊ဘုရဲဉ်(ကရုာ်
န့ဉ်)၊စါန့ဉ်ထု(ကရုာ်န့ဉ်)၊စါဖိခိဉ်
ထု(ကရုာ်န့ဉ်)၊စါဘျုးဝါထု
(ကညီ)၊စါအါဒ်(ကညီ)
ဘးမိ-စါအါဒ်ဒိးဘျုးသးထံလၢ
FBR သးတံဆိဉ်ဖျီဉ်သရဉ်
တဖန်အစုပု၊

လၢတၢ်မ့ၢ်လၢ်အပူၤန့ၣ်သးခုတက့ၢ်.
လၢတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်ဝံသးစူၤတက့ၢ်.
လၢထုကဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်မၤသပျၢ်ပျၢ်တက့ၢ်.

ရီၤ ၂၀၂၁

